

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

In deze 250ste BBK Krant publiceren wij de geschiedenis van de BBK door Rob den Boer op basis van de doctoraalscriptie "Van Kunstenaarsverzet tot Politieke Vakbond" van Teunis IJdens. De gewesten Friesland en Groningen komen in deze uitgave aan de beurt en in de volgende krant Drente en Rijnmond.

Door Rob den Boer

Op 15 mei 1945 werd de Beroepsvereniging van Beeldend Kunstenaars (BBK) opgericht, een van de organisaties die samen de Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars vormden. Al tijdens de bezetting gedurende de Tweede Wereldoorlog, hadden kunstenaars uit verschillende vakgebieden plannen gemaakt om een eenheidsorganisatie op te richten. Na vele vergaderingen, waarin de zuivering (van mensen die tijdens WO II fout waren geweest) en de voorwaarden om lid te worden of in het bestuur gekozen te worden, aan de orde kwamen, werd op 12 oktober 1945 door een uitgebreidere vergadering een definitief bestuur gekozen onder voorzitterschap van Jelle Troelstra. De oprichters kenden elkaar vaak vanuit het kunstenaarsverzet en uit vooroorlogse linkse kunstenaarsgroeperingen zoals de Socialistische Kunstenaars Kring, de Bond van Kunstenaars ter Verdediging van de Cultuur en het anti-fascistische Comité van Kunstenaars en Intellectuelen.

Medezeggenschap

In de eerste jaren na de oorlog stelde de eerste generatie bestuurders van de Federatie en de bij haar aangesloten verenigingen zich scherp op wat betreft medezeggenschap in het kunstbeleid van de overheid, de behartiging van de sociale belangen van kunstenaars en de politieke zuivering van het kunstleven. Vooral het laatste punt riep veel weerstand op in de kunstwereld, alsmede het streven van de Federatie het monopolie te verwerven als organisatie van alle scheppende en uitvoerende kunstenaars.

Een ander conflict ontstond over de rolverdeling tussen die van een beroepsvereniging en die van een expositie-vereniging. De leden van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers hadden zich in 1945 meteen collectief bij de vakgroep Beeldhouwers van de BBK aangesloten.

Met de kunstenaarsverenigingen De Onafhankelijken en de Grafische waren soortgelijke overeenkomsten gesloten. Een aantal andere, meest lokale kunstenaars-expositieverenigingen verwierp deze "taakverdeling" en zij verzamelden zich in de heropgerichte "oude federatie" van beeldend kunstenaars-
vervolg op pagina 6

foto's: © Hans-Joachim Schröter

Beelden uit een video van de demonstratie tegen de afbraak van de BKR op 31 augustus 1983 in Den Haag.

DEURBRAAK GRONINGEN	4
<i>Johan van der Dong over tentoonstellingen mmv de gemeente.</i>	
BBK FRIESLAND	6
<i>De geschiedenis door André van der Linden</i>	
BBK GRONINGEN	6
<i>De geschiedenis door Jelle van Nimwegen</i>	
DE KUNST IN NOOD	5
<i>door Ron van de Bosch</i>	
ARCHITEKT MELNIKOV	13
<i>in Museum Bommel van Dam</i>	
MULTICULT COMMITMENT	13
<i>in Rhoden</i>	
ATELIERS IN CALOSA	14
<i>Atelier van de Knecht-Drenth Foundation</i>	
DE HAAGSE ETSCLUB	15
<i>met nieuwe tentoonstellingen</i>	
KUNST EN KWALITEIT	15
<i>Discussie's in Den Haag</i>	
ATTACHMENT	18
<i>internet project Flim Film</i>	
OOG IN OOG	13
<i>presentatie fotografiecollectie SBK Amsterdam</i>	
RUIM 3 JAAR WIK	5
<i>door Paul Combrink</i>	

De Beeldhouwwinkel

voor al uw beeldhouwbenodigdheden

Zeehuisweg 232
2583 ES Scheveningen
070-3060555
donderdag t/m zaterdag
10:00 tot 16:00 uur
www.beeldhouwwinkel.nl

Tussen de bogen 41
1013 BJ Amsterdam
iedere vrijdag
12:00 tot 18:00 uur

steen, hout
lei, gips, boetsseerwas,
gereedschap, machines
werkplaatsinrichting
en sokkels

CHAOS BIJ WIK AMSTERDAM

Amsterdamse kunstenaars die in 2000 een WIK-uitkering ontvingen hebben van de GSD een brief gekregen waarin wordt uitgelegd dat de GSD er niet in is geslaagd in 2001 de WIK-uitkering over 2000 definitief vast te stellen; dat in 2002 deze achterstand zal worden ingelopen. Dit betekent dat pas in 2003 een jaargave wordt verstrekt over 2000 en evt. ook 2001. E.e.a. kan echter verstrekkende gevolgen hebben in verband met huursubsidie, maar vooral ook voor het belastbaar inkomen

over 2002. Door de GSD worden oplossingen aangedragen, maar deze zullen zeker niet voor alle kunstenaars voldoen. De problemen bij de GSD Amsterdam, basiseenheid WIK, worden zo afgewenteld op Amsterdamse WIK-kunstenaars. De BBK beraadt zich op dit moment op te nemen stappen. De betrokken kunstenaars worden gevraagd zich bij ons te melden (door een kopie van de brief aan ons toe te sturen: Uiterwaardenstraat 209, 1079 CN Amsterdam of fax 020 - 624 95 85).

...transparante
gietharsen...

zie pagina 5

DE SITUATIE

Op 15 mei 2002 is de BBK 57 jaar oud. Toen wij in het najaar 2001 het idee hadden in het jubileumnummer 250 dat u nu leest aandacht te vragen voor de geschiedenis van onze vereniging was niet te voorzien dat er zo veel interessant materiaal voor publicatie beschikbaar zou komen. Het was zo veel dat een gedeelte voor de volgende krant moest worden gereserveerd. Dat is ook in het kader van de discussie over de toekomst van de BBK heel positief. Voor iedereen, die zich serieus met de toekomstige ontwikkeling van de BBK bezig houdt is het gunstig ook de geschiedenis van de vereniging te kennen om daaruit lering te kunnen trekken. Ten slotte is het niet zinvol het wiel steeds opnieuw uit te vinden. Welke conclusie kun je uit de bewogen geschiedenis van onze club trekken?

Voor mij staat vast dat in de loop van de tijd steeds weer de behartiging van de belangen van de leden voorop heeft gestaan in relatie tot de maatschappelijke ontwikkeling. Omdat de ontwikkeling niet stil staat zullen steeds nieuwe problemen en veranderingen optreden waarop wij moeten inspelen en waarover wij ons standpunt in het openbaar kenbaar moeten maken. Zo is bijvoorbeeld het standpunt van

een regering, het parlement, en de diverse overheden over kunst en cultuur iets waar wij ons mee moeten bemoeien. En liefst in samenwerking met andere organisaties die dezelfde belangen hebben. Al is het in eerste instantie alleen maar dat wij duidelijk maken wat wij niet goed vinden, om in tweede instantie te proberen de ontwikkeling te beïnvloeden. De laatste jaren is in diverse maatschappelijke geledingen een 'professionalisering' aan de gang.

Wat is dit? Op veel terreinen wordt de democratie, de medezeggenschap, uitgehold. Commissies worden ad hoc samengesteld of helemaal afgeschaft. Bij adviescommissies en -raden worden zogenaemde open sollicitaties uitgeschreven en de personen die dan deel uitmaken van deze commissies hebben daarin zitting op persoonlijke titel. Wie beslist wie in een dergelijke commissie komt? De ambtenaren! Dat is dus geen professionalisering maar amateurisering! Het georganiseerde beroepsveld wordt immers uitgesloten.

Er wordt met valse etiketten politiek bedreven, zoals nu o.a. ook bij het opheffen van het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars. De naam Kunstenaars&Co is een vals etiket. Het betreft hier de zoveelste ambtelijke stichting die

overheidsmaatregelen (De WIK) moet uitvoeren en heeft met kunst en kunstenaars niets van doen.

In verschillende gewesten en gemeenten zijn gelukkig ook andere ontwikkelingen te zien. Er zijn gemeenten die begrepen hebben dat men zonder actieve deelname van kunstenaars en hun organisaties in de verschillende openbare commissies op cultureel terrein niet verder komt. De kunstenaars-initiatieven in den lande worden steeds vaker door gemeenten bij openbare projecten betrokken. Er zijn ook hele vreemde gemeentebesturen zoals dat van Geldrop waar de gemeenteraad het advies van de eigen adviescommissie voor het aankopen van een kunstwerk op het laatste moment naast zich neer legt en de kunstenaar met de reeds gemaakte kosten laat zitten.

In sommige plaatsen wil men niet eens de namen van commissieleden bekend maken die belangrijke beslissingen nemen met betrekking tot opdrachten en aankopen. Men beroept zich dan op 'de privacy' van de betreffende commissieleden.

Is dit openbaarheid van bestuur?

Er blijft nog veel te doen voor de BBK!

Hans-Joachim Schröter

COLOFON

De BBK Krant is een uitgave van de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars, BBK te Amsterdam.

Adres:

Uiterwaardenstraat 209,
1079 CN, Amsterdam.
E-mail: bbk@bbknet.nl
Website: www.bbknet.nl
Tel.: 020 - 623 54 56
Fax.: 020 - 624 95 85
Postbank: 583458

Redactie

Ron van den Bosch,
Rob den Boer,
Anja Bokma,
Ad Breedveld,
Aurelia van der Burght
Hans-Joachim Schröter
Dunya Willeman

Vormgeving + prépress:

Hans-Joachim Schröter
hshcroe@iae.nl

Advertentie exploitatie:

Ben Frisch
Target Planning
Peelstraat 129
1079 RN Amsterdam
Tel.: 020 - 644 22 33
Fax.: 020 - 644 22 63
Postbus 75261
1070 AG Amsterdam
E-mail: tarplan@worldonline.nl

Druk:

Dijkman Offset, Diemen
Tel.: 020 - 398 08 08

Prijs losse nummers: Eur 1,60
Abonnement: Eur 16,34

Hoewel aan de inhoud de uiterste zorg is besteed, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor fouten of onjuist overgekomen feitelijkheden.

BBK GEWESTEN EN CONTACTPERSONEN

Friesland:

A. Wassenaar, Schoolplein 7
8748 BR Witmarsum.
Tel. 051 - 753 13 02

Drenthe:

Charles Henri, Paardemaat 7
9742 KA Meppel
Tel. 0522 - 240390

Rijnmond:

Schonebergerweg 45, 3023 ZG Rotterdam.
Tel. 010 - 476 38 81.
Ma t/m vrij vanaf 12.00 tot 17.00 uur.
e-mail: bbk.rijnmond@wanadoo.nl

Den Haag:

Peter van Loon
Assendelftstraat 24, 2512 VW Den Haag.
Tel. 070 - 360 72 03 / 070 - 364 46 03

Gelderland:

Marjorie ter Heurne
Anna Paulownastraat 41, 6812 BW Arnhem.
Tel. 026 - 351 19 16 (ma: 18.00-20.00uur)

Cursus Fotografie van eigen werk t.b.v. documentatie

Foto's en dia's voor subsidieaanvragen, voor een uitnodiging, voor een boekje, voor een presentatiemap: iedere beeldend kunstenaar heeft ermee te maken. Het kan een hoop geld schelen al je met eigen camera deze documentatie kan verzorgen. Daarom organiseert de BBK opnieuw de *ééndaagse cursus Fotografie van eigen werk* op maandag 22 en dinsdag 23 april. Plaats: *Centraal Station Amsterdam, zaal ASSV. Tijd: 10.00 - 17.00 uur. Kosten: BBK-leden Eur 30,-, niet-leden Eur 60,-. Aanmelden voor 5 april: telefoon 020 - 623 54 56 (Anja Bokma). Na aanmelding wordt u verdere informatie toegezonden.*

BUREAU BBK

Het bureau van de BBK is geopend van maandag tot en met donderdag en telefonisch bereikbaar voor informatie of het maken van een afspraak van 10.00 - 16.00 uur. Telefoon: 020 - 623 54 56. Of mail: bbk@bbknet.nl. Wij verzoeken een ieder niet 'zomaar', zonder afspraak, binnen te lopen.

Bureau medewerkers:

Joop Booy: bureaucoördinator, belastingzaken, algemene zaken.

Anja Bokma: algemene zaken, ledenadministratie, subsidies, BBK-Krant.

Hannah Straetemans: belastingzaken, juridisch advies.

Nico Klous: beleidsmedewerker.

SERVICE

Verzekeringen

Kunstenaars & CO (VvK) heeft een pakket voordelige verzekeringen voor leden; Ziektekostenverzekeringen: Axa-Zorg, tel: 030 - 230 93 24.

WA-verzekering beroep en privé en inventaris, inboedel en werkruimte: Assurantiën Versluys, tel: 0117 - 45 23 53.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering: Gildenhof Assurantie- en Advies VvKteam, tel: 0318 - 58 08 88.

Autoverzekering beroep en privé: Zilveren Kruis, tel: 0800 - 0171.

Transport en expositieverzekering: rechtstreeks via VvK, tel: 020 - 535 25 00.

KunstenaarsMateriaal

De Stichting Kunstenaarsmateriaal geeft informatie en adviezen over toepassing van materialen en mogelijke schadelijke gevolgen daarvan. BBK-leden kunnen hier tegen gereduceerd tarief gebruik van maken. Ook voor vragen over schadelijke stoffen en 'beveiliging' van het atelier kunt u hier terecht. U kunt hiervoor contact opnemen met het bureau van de BBK.

Giften/renteloze leningen Kunstenaars & CO (VvK) 2002

In 2002 kan er nog slechts één keer een gift worden aangevraagd voor promotie/presentatie en/of exposities, met een maximum van Eur 450,-. Renteloze leningen voor investeringen (met een maximum van Eur 4500,-, in bijzondere gevallen Eur 6800,-) blijven mogelijk; helaas is de 15%-kwijschelding bij correcte aflossing komen te vervallen. Informatie en formulieren bij het bureau van de BBK.

Auteursrecht

Auteursrechtinformatie voor BBK-leden: Hans Joachim Schröter, tel: 040 - 243 17 31.

Stichting Beeldrecht

De Stichting Beeldrecht is een auteursrechtorganisatie en behartigt de belangen van de bij haar aangesloten beeldmakers. Er zijn verschillende aansluitmogelijkheden, bijv. voor reproductierecht. Beeldrecht ziet toe op correct gebruik van het werk, draagt zorg voor vergoeding bij reproductie en biedt gratis juridische bijstand bij inbreuk. Deze service kost Eur 13,62 per jaar (bij automatische overschrijving en Eur 15,88 met acceptgiro) plus een eenmalig inschrijfgeld van Eur 22,69. BBK-leden betalen geen inschrijfgeld, ook niet bij aansluiting voor collectieve rechten en volgrecht.
Tel: 023 - 799 78 01. www.cedar.nl, beeldrecht@cedar.nl.

vervolg op pagina 4

BBK Noord Nederland

Johan van der Dong
Oude Boteringestraat 63
9712 GE Groningen
T 050 - 360 42 64
Maandag en dinsdag 10-17.00 uur
E bbkgroningen@hotmail.com

NIEUWE LEDEN

B. Berenos, Amsterdam
G. Pape, Eindhoven
D. Bouwhuis, Zwolle
J. Maartense, Den Haag
H.v. Gent, Amsterdam
E. Peeters, Beerta
J.v.d. Ven, Amsterdam
B.v. Herwijnen, Dordrecht
M. Barendregt, De Bilt
M.v. Overeem, Den Haag
J. Walters, Bergen

...kunstenaars-
materialen...

zie pagina 5

GESCHIEDENIS VAN DE BBK IN DE GEWESTEN

FRIESLAND

Door **Andé van der Linden**

De geschiedenis van het gewest Friesland van de BBK lijkt net zo wazig als de weinige carbonnetjes die bewaart zijn uit die eerste periode.

In die tijd, de zeventiger jaren, waren er wat betreft de georganiseerde kunstenaarsverbanden in Friesland alleen bijeenkomsten in rokerige zaaltjes met luidruchtige collega's zonder duidelijke vakbondssignatuur.

Hoe verging het mij in 1972 als immigrant uit Holland op de Friese vlakte?

Met geld dat ik in Amsterdam in de 'Contraprestatie' verdiend had kocht ik een pand in het Noorden. Ruimte om te werken en te leven.

Contraprestatie ?

De moeilijkheden kwamen meteen: in mijn gemeente had nog niemand van de Contraprestatieregeling gehoord en de centrale adviescommissie in Leeuwarden vond dat ik me moest aanpassen wat betreft prijzen, titels en werk. Er waren natuurlijk ook positieve punten: een meneer met wit haar die Van der Berg heette en belangrijk in de Culturele Raad van Friesland vond alles fantastisch en zorgde voor een tentoonstelling in de Prinsentuin. Mevrouw Faber-Hornstra (Moeke Faber) en Maria van Everdingen, leden van de adviescommissie, hadden een positieve benadering ten opzichte van degenen die zich met de beeldende kunst bezig hielden.

Het bleek al gauw dat ik lang niet de enige was met onvrede en klachten over de uitvoering per gemeente en bovenal willekeur over de vaststelling van de aankooprijzen. Te laag ten opzichte van de aankooprijzen in andere delen van het land en zeker te laag als je bedacht dat je voor het ingeleverde werk nauwelijks meer als een bijstandsuitkering kreeg. Lange lijsten met exacte opgave van materiaalkosten waren nodig om de commissie te overtuigen van het feit dat de materiaalkostenvergoeding onvoldoende was. Op initiatief van kunstenaars, onder andere

Martine Bakker, David van Kampen, Rob Hoelen, Jerre Hakze en Gijs Winkelman, werd omstreeks 1974 de papieren tijger BKF (Beeldende Kunstenaars Friesland) opgericht. Alle Friese beeldende kunstenaars waren automatisch lid! Dit selecte gezelschap was tevens initiatiefnemer van de Kunstuitleen (SBK).

BKR

Contraprestatie werd BKR zonder dat er een verbetering van de rechtspositie bijkwam, daarom ontstond er omstreeks 1976 een BKR-werkgroep die een dialoog met commissie en gemeenten tot stand wilde brengen.

In maart 1977 kwam er een sectie kunstenaarsoverleg in de Fryske Kultuerried (Friese Culturele Raad), kortom er begon structuur in het overleg te komen, de opkomst op gebruikersvergaderingen was relatief hoog: als er minder dan de helft van de professionele kunstenaars aanwezig was werd de opkomst laag genoemd.

Oprichting Gewest Friesland

Op donderdag 1 juni 1978 werd met overweldigende meerderheid vanuit de werkgroep BKR besloten tot oprichting van het BBK-gewest Friesland. Ruudt Peters uit Leeuwarden werd na zeer ruime discussie de eerste voorzitter, voor de functies van secretaris en penningmeester stelde zich echter niemand beschikbaar. Ten gevolge daarvan kwamen deze werkzaamheden het eerste halfjaar voor rekening van de werkgroep BKR. En hoewel de prijzen voor de werkstukken ook die vergadering nog steeds een belangrijk onderwerp waren, eindigt het verslag met de veelzeggende zin: De BKR staat onder druk; er is dus werk aan de winkel. Overigens, zo blijkt uit de overgebleven notulen, waren er wel heel wat lieden die op vergaderingen hun gram uitspraken over het BKR-beleid wat hun was aangedaan: Ramon van den Werken en Alle Jager waren bijvoorbeeld brainstormers die op heel wat van die roerige vergaderingen gehoord werden.

Een bindende factor van belang was in die tijd Harm van Weerden, die ons uit het Groningerland kwam opzoeken en die een ieder motiveerde met duidelijke taal en een heldere

strategie. De rijksconsulent, de heer Hoogcarspel, werd als een soort gemeenschappelijke vijand gezien, hoewel hij degene was die het overleg van de werkgroep met de adviescommissie voorstelde en bekrachtigde. Om alle klachten over de BKR te bundelen werd besloten een zwartboek aan te leggen.

Zwartboek

Onder leiding van Fred Sötebeer gingen we in ploegjes de BKR gebruikers interviewen. De uitslag was even verrassend als ontmoedigend: er waren geen klachten!

Een halfjaar na de oprichting kwam het eerste gewestelijke bulletin uit.

Prachtige spotprenten van Jan van der Steen en een logo wat nog steeds actueel is van Jef Roeselers.

We streefden in die tijd naar een intergemeentelijke regeling, we stredden met succes tegen de afwijzing van de benoeming van Martine Bakker tot adviescommissielid en we bogen ons over de prijzenmatrix van Jan de Boer (dir. Sociale Dienst Leeuwarden).

In grote getale (soms een buslading vol) werd er in die jaren na de oprichting meegedaan aan AKSIES.

In provincie en daarbuiten: bezetting Fries Museum, BKR-aksietentoonstelling, solidariteitsmanifestatie met het Fries Antifascisme Comité, bezettingen in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam, overal werden die Friese kunstenaars gesignaleerd, zelfs op Rottumeroog schijnen enkele Friezen aangekomen te zijn en ook werden ze met zachte dwang uit de NCRV studio's verwijderd.

Centralisatie

Wat niet tegen te houden was gebeurde, het bouwwerk BKR werd geslecht en de overheid had daar een prachtige methode voor gevonden, die zij met één woord aanduidde: de centralisatie.

Werkend in de periferie met toch al een groot aantal niet willende gemeentes, hadden we samen met de Zeeuwen daar als eersten last van. Toch konden we in die periode op weinig begrip van het hoofdbestuur van de BBK rekenen. Een wettelijk kader zou in ieder geval ongunstig uitpakken ten opzichte de regeling zoals die in de grote stedelijke gebieden werd

uitgevoerd.

Daarom lag het voor de hand om binnen de regio naar samenwerkingsverbanden te zoeken. Dus terwijl mevrouw Liemburg, de gedeputeerde van cultuur, vanaf 1985 met voortvarendheid alle inspraak en adviescommissies aan het afschaffen was en de overheveling van BKR-gelden naar TRKU gebruikte om de kas van het Fries Museum te spekken en daarmee de kunstenaars niet alleen financieel liet vallen maar ze ook nog openlijk schoffeerde, staken de kunstenaarsorganisaties in Friesland de koppen bij elkaar en kwamen tot de oprichting van het Platform. De Fryske Kultuerried werd opgeheven en vervangen door het Keunstinstiút en later door Keunstwurk.

Deze stichtingen hadden echter geen adviesraden vanuit het veld. Gevolg was en is dat we ons zowel met het bestuurlijke echelon moeten verstaan als met vertegenwoordigers van de instituten. Door onze initiatieven en bemoeienissen met het Centrum voor Beeldende Kunst worden we nu zelfs genoemd in de cultuurnota en hebben we als Platform een nieuw krediet opgebouwd.

Wolsum, februari 2002

GRONINGEN

Door **Jelle van Nimwegen**

Diehards uit de jaren zeventig

Eind 1969 was er een ledenwerfactie in Groningen (oa van Karl Pelgrom), vooral gericht op jonge BKR-gebruikers. Dit was een uiting van democratisering omdat de BBK tot dan toe een moeizame procedure tot verkrijging van het lidmaatschap kende.

Een en ander was een uitvloeisel van de beweging van mei '68 en de bezetting van de Nachtwachtzaal in 1969, en een reden voor afsplitsing van BBK'69.

Ik werd lid in maart 1970. Niet alleen uit idealisme of vanwege stellingname over kunstbeleid maar ook omdat de BBK was aangesloten bij het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars: de BKR werd de laatste drie maanden van het jaar alleen toegepast als premie betaald werd voor het VvK, en via de BBK betaalde je die premie collectief. In Groningen begonnen we in 1972 met 60 leden, wat opliep tot ongeveer 100 leden, en snel terugliep tot ongeveer 40 toen deze VvK-voorwaarde voor de BKR verviel. Een andere reden voor afval was het vervallen van de regeling dat de BBK-contributie een component was van de BKR-maandnorm. Daarna liep het ledental weer op tot ca 250 (men wilde georganiseerd zijn), maar na de getoonde onmacht in 87 kwam er een dramatische val in ledental

Amsterdamse toestanden

Meteen in 1970 ging ik naar bijeenkomsten van BBK-Noord (Voorzitter Simon Frank, Drenthe; Secretaris Dook vd Heijden, Groningen; lid Toon Wegner, Drenthe). Belangrijke items waren het afhaken van Friesland vanwege afstand (bij monde van Rein de Vries); Amsterdamse toestanden; en misstanden in Drentse dorpen. Niets ging over Groningen. Vervolgens kwamen er toestanden in de BBK tussen de maoïsten (groep-Vijlbrief-Bonies) en de rest. Een doelgerichte actie tegen de maoïsten werd gevoerd door CPN-ers, onder leiding van Harry Visser, die als underdog de sympathie van de ledenvergadering wist te krijgen. Ook Simon Frank nam in het noorden steeds stelling tegen de maoïsten.

Foto © Victoria Rojas

Vijf Friese BBK-leden van het eerste uur. Vlnr: André van der Linden, Auke Wassenaar, Jan van der Steen, Auke Zandstra en Frans Ram. Januari 2002.

vervolg op pagina 10

DE VERENIGING

SERVICE

vervolg van pagina 2

INTERNET

BLIKOPKUNST.NL

25% korting op het inschrijfgeld en het maken van een homepage met eigen Internetadres.

Lidmaatschapskaart BBK overleggen.

tel. 020 - 423 35 71,

fax. 020 - 423 35 72,

E-mail: info@blikopkunst.nl,

Internet: www.blikopkunst.nl

ArtOlive.com

Gratis je eigen internetpagina waarop je niet alleen een onbeperkt aantal kunstwerken kunt exposeren, maar ook direct kunt aanbieden voor uitleen en/of verkoop via ArtOlive.

Bel ArtOlive op tel. 020 - 471 36 04

of e-mail naar support@artolive.com.

Aanmelden? Ga naar www.artolive.com.

ArsNova

Kunstwerken tegen gereduceerd tarief op Internet. Geen inschrijfgeld

voor BBK leden (lidmaatschapskaart

overleggen). 20% korting op

standaardabonnement (5 afbeeldingen en

tekstpagina).

Tel. 022 - 362 36 69 of: www.arsnova.nl

Elteha KUNST site

Wilt u kunstliefhebbers rechtstreeks thuis

bereiken? Open dan uw eigen GALERIE-

PAGINA op de Elteha-website. Met accent

op uw persoonlijke stijl en kunstwerken.

Nu met BBK-introductiekorting van 50% op

een twee-jarig contract.

Syb Zandstra 073 6441409

sybzandstra@elteha.myweb.nl

www.elteha-kunst-site.nl

WINKELKORTINGEN

Leden van de BBK krijgen op vertoon van

hun volledig ingevulde lidmaatschapskaart

korting bij aankoop van kunstenaars-

materialen. In principe 10%, doch in

speciale gevallen een hoger percentage.

De Beeldhouwwinkel, Zeesluisweg, 232

2583 ES Scheveningen

Firma Hoopman, Marnixstraat 47,

1015 VA Amsterdam

De Hazelaar, Bosstraat 2, 3766 AG Soest

Trans Artists

Trans Artists is een informatiepunt voor

kunstenaars die activiteiten

in het buitenland willen ontwikkelen. Meer

informatie: Stichting Trans

Artists, Keizersgracht 609, 1017 DS

Amsterdam. Tel. 0205516508, fax

0206201031. E-mail: info@transartists.nl.

www.transartists.nl

LEDENADVERTENTIES

BBK leden kunnen gratis gebruik maken van

de mogelijkheid om korte ledenadvertenties

(max 5 regels) te plaatsen en hun expositie

aan te kondigen. In dit laatste geval behoort

het opnemen van een afbeelding tot de

mogelijkheden.

Kopij aanleveren tot uiterlijk 10 april voor

krant 251 die in mei 2002 verschijnt!

PUBLICATIES

Administratie, ook een kunst

De brochure Administratie ook een kunst is op dit moment uitverkocht. Omdat per 1 januari van dit jaar een groot aantal aanpassingen noodzakelijk zijn (in verband met invoering van de euro en veranderingen in het belastingstelsel) heeft de BBK besloten niet tot herdruk over te gaan, maar een geheel gewijzigde versie uit te brengen.

Deze nieuwe druk zal rond mei/juni 2002 verschijnen.

Ondernemingsplan voor (startende) beeldende kunstenaars

De kunstenaar als ondernemer wordt in staat geacht om binnen bepaalde tijd een zelfstandig bedrijf te kunnen exploiteren. Omzet, kosten, winst en verlies, maar ook het ontwikkelen van een klantenkring en het zelf verzorgen van een goede promotie komen allemaal aan de orde in een 'vrije onderneming'.

De brochure: 'De beeldende kunstenaar als startende ondernemer' behandelt het starten van een eigen bedrijf en geeft adviezen over rechtsvormen, presentatie en promotie.

Te bestellen door overmaking van f. 20,- leden (of f. 25,- niet leden) op postbankrekening 583458 t.n.v. BBK Amsterdam o.v.v. Ondernemingsplan.

Beeldend Kunstenaar Handboek voor de beroepspraktijk

Actuele informatie over de beeldende kunstenaar als ondernemer, met onder andere een indicatie over het vaststellen van de prijs van een kunstwerk. Hoe werkt sponsoring en hoe regel ik mijn internationale transport van kunstwerken. Ook aandacht voor de gezondheid van de kunstenaar door informatie over een verantwoorde manier van werken met materialen en gereedschappen en voorzieningen. Het handboek bevat een uitgebreide adressenlijst en index.

Te bestellen door Eur 6,80 (niet leden Eur 8,-) + Eur 2,30 verzendkosten over te maken op postbank 162737 t.n.v. Federatie van Kunstenaarsverenigingen, Den Haag. O.v.v. handboek beroepspraktijk.

BELASTINGAANGIFTE

Beeldend kunstenaars kunnen samen met een van onze belastingconsulenten hun aangifte (laten) invullen. U kunt hiervoor telefonisch een afspraak maken van maandag t/m donderdag 10.00 - 16.00 uur. Geef uw naam en telefoonnummer door, u wordt dan teruggebeld. Het is mogelijk dat de BBK uitstel voor u aanvraagt, mits u dit voor 25 maart aan ons laat weten. Door deze nieuwe uitstelmogelijkheid kan men gedurende het gehele jaar de aangifte doen. U kunt ook zelf uitstel aanvragen, wat over het algemeen tot uiterlijk 1 juli wordt verleend. BBK-leden betalen Eur 45,- per persoon, niet-leden Eur 90,-.

OPROEP GEWEST RIJMOND

BBK-Rijnmond zoekt kandidaten voor de verschillende adviescommissies in het Rijnmond-gebied, o.a. van het CBK Rotterdam.

Wie interesse heeft in zo'n (betaalde) functie wordt verzocht een cv en evt. andere relevante informatie per post op te sturen naar

BBK-Rijnmond, Schonebergerweg 45, 3023 ZG Rotterdam,

met een aantekening erbij dat u

belangstelling heeft voor commissiewerk.

We nemen pas contact met u op indien er een geschikte vacature is, tot die tijd houden wij u "in voorraad".

DEURBRAAK GRONINGEN

De dienst sociale zaken en werkgelegenheid in Groningen heeft een aantal exposities georganiseerd met werk van kunstenaars die van de wijk gebruik maken. De expositie die de naam "Deurbraak" draagt, geeft kunstenaars de mogelijkheid om hun werk onder de aandacht te brengen van een groot publiek.

SoZaWe organiseert dit jaar 5 deurbraak-exposities. De eerste is vrijdag 8 maart geopend door de directeur van SoZaWe en de wethouder van Sociale Zaken, de heer T. Bruinsma.

Op deze eerste expositie stellen de Groninger kunstenaars Lijsbeth Demmer, Wokkel en Sandra de Groot hun werk tentoon.

Het is een expositie met veel contrasten: landschappen en facades, mythologische figuren, geschilderde gebruiksvoorwerpen en alledaagse icoontjes.

Van 15 maart tot en met 3 mei is deze expositie voor het publiek te bezoeken, op vrijdag tussen

14.00 en 16.00 uur in het 'Gebouw van Groningen op de ladder' aan de Zaagmulderweg 530 in Groningen.

In Groningen wordt dus door de dienst SoZaWe een actief WIK-beleid gevoerd waarbij kunstenaars die van deze regeling gebruik maken een steuntje in de rug krijgen. Er wordt door de Dienst actief gekeken naar de mogelijkheden die er voor de kunstenaars zijn.

Men denkt actief met de kunstenaars mee, ook waar het gaat om de toekomst na de WIK. Door de Dienst SoZaWe wordt binnenkort ook werk aangekocht van (enkele) kunstenaars die van deze regeling gebruik maken. In het volgende

BBK-nummer hoop ik een interview te kunnen hebben met de initiatiefnemers van deze expositiereeks en de deelnemende kunstenaars.

Wordt u gemengeld door de Sociale Dienst/WIK?

Wordt u in de tang genomen door de fiscus?

Bent u slachtoffer van paars kunstbeleid?

Bent u een cultureel ondernemer met perspectief?

Kom dan naar het debat op de

Art Supply-beurs, zaterdag 6 april om 16.30 uur,

Bagagehal Loods 6, KNSM-laan 143 in Amsterdam en doe uw verhaal.

De BBK is daar, u ook?

Op pagina 21 vindt u een kortingsbon

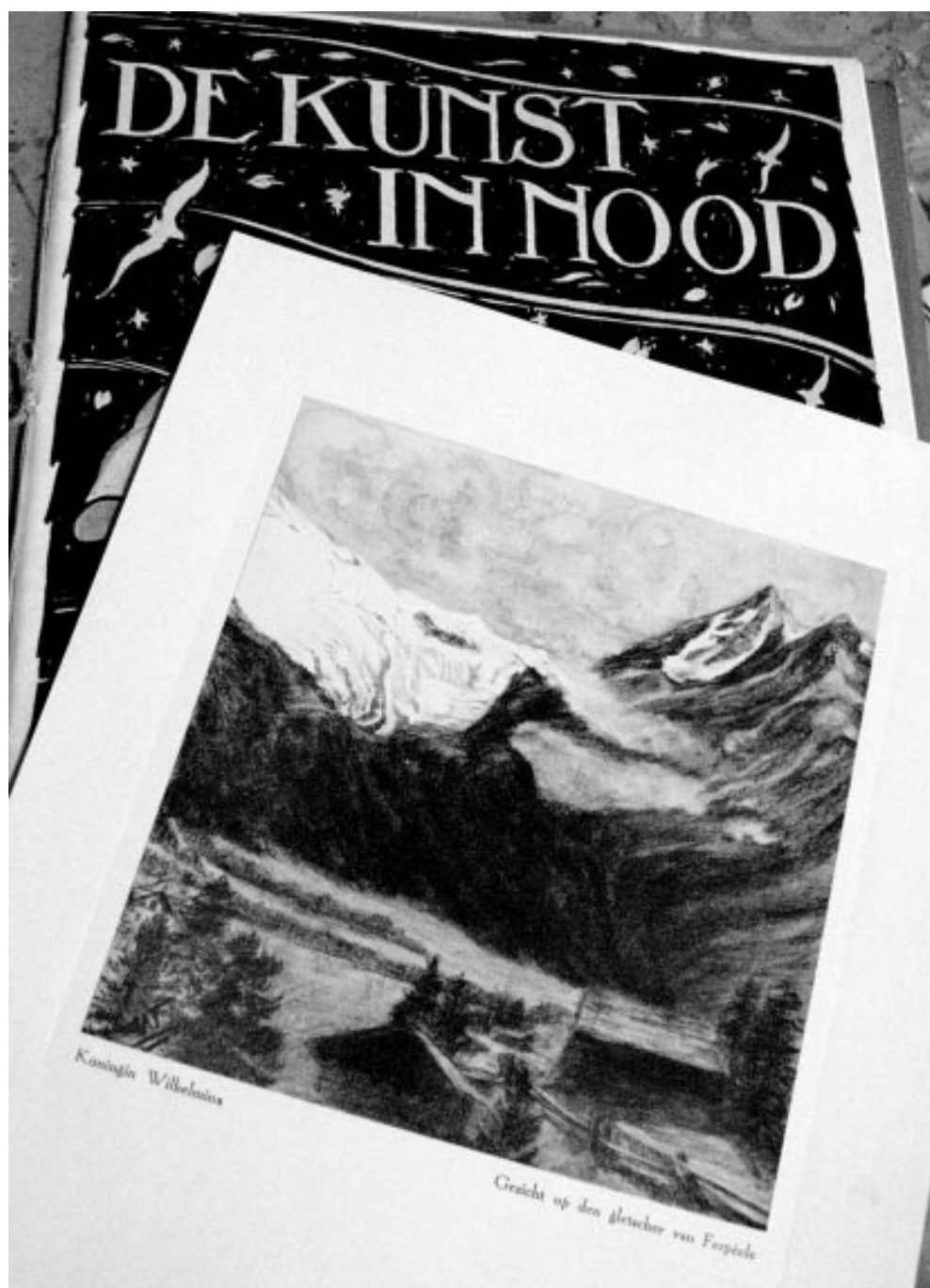
DE KUNST IN NOOD

In de crisistijd van voor de tweede Wereld oorlog was de Kunst in Nood. Overall armoede bezuinigen. Ingenieurs op de tram, werklozen die in lange rijen hun briefjes moesten stempelen. De crisis teisterde het volk. Vermogens verdwenen. Soberheid wat de klok sloeg. Weelde werd in de ban gedaan. Men kocht geen schilderijen, beeldhouwwerken en dus werden de scheppende kunstenaars brodeloos. De Kunst was in Nood.

Was kunst weelde? Er kwam een zesdelige map uit vol met door kunstenaars, schrijvers en dichters verzorgde teksten en kunstwerken. Waaronder ook vele van Koningin Wilhelmina zoals: Een kijkje achter het huis ten Bosch. Van Pijke Koch. Portretten van de schilder Theo Haanbrink, Johan Fabricius, Johan de Vries, foto's van toneelspelers zoals Albert van Dalsum, tekeningen van Louis Raemaekers, H.F. Bieling, gedichten van A. Roland-Holst, M. Nijhoff, artikelen van Theun de Vries, L.J. Jordaan over Kunstenaar en Crisis, schilderijen van Hugo Landheer, Leo Gestel, en vele vele anderen. Crisistijd. De vraag komt op hoe is de situatie van de kunst, en met name de positie van de kunstenaar in het rijke welvarende consumerende Nederland van 21e eeuw. Je kunt die vraag op verschillende manieren beantwoorden. De vraag hangt namelijk af op welke deur je klopt en dan ook nog of die wel of niet open wil gaan. Open je bijvoorbeeld de deur van de ideële kunstuitleen dan zal die vraag anders beantwoord worden dan de deur van het Fonds voor Beeldende Kunsten Vormgeving en Bouwkunst voorzover daar een deur is die voor vragen anders dan aanvragen voor subsidie te openen zou zijn en de deur van de Wik geeft weer andere antwoorden. Ik heb geprobeerd de deur van het Fonds voor Beeldende Kunsten Vormgeving en Bouwkunst middels een interview met de adjunct-directeur Mr. C. Lindo enigszins open te krijgen voor enkele kritische vragen maar een dergelijk verzoek is waarschijnlijk zo ongewoon dat er geen procedure voor zo iets bij het Fonds bestaat en dat derhalve een respons tot op heden is uitgebleven. De deur van de Wik is een sterfhuus. Kunstenaars zitten daar 30% onder het bestaansminimum wanneer ze er niet in slagen om hun werk ook inderdaad te kunnen verkopen. Er is nu wel een Kunstenaars & Co maar de leden van de VvK, waaronder o.a. de BBK dreigen daarin vooralsnog wat stem en beïnvloeding betreft buiten spel te worden gezet.

De Kunst in Nood. Het zou interessant zijn om die vraag inderdaad eens te stellen. Is de Kunst in Nood? Hoe zal het antwoord op die vraag uitvallen? En als die vraag inderdaad neerkomt op de Kunst in Nood zal de Koningin dan net als haar grootmoeder weer meedoen? Dat mogen we dan toch wel hopen na zo een mooi huwelijk.

Ron van den Bosch

“Gezicht op den gletscher van Ferpècle” van Koningin Wilhelmina uit de map “DE KUNST IN NOOD” een map die in het begin van de dertiger jaren van de vorige eeuw verscheen. Van 1945 tot 1950 was Wilhelmina overigens ook lid van de BBK Vakgroep Kunstschilders en het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars.

RUIM DRIE JAAR WIK

In het voorjaar van 2002 zal de vaste kamercommissie de uitvoering van de Wet Inkomensregeling Kunstenaars evalueren. Eén conclusie kan al wel getrokken worden: de vier jaar dat een kunstenaar in totaal van de WIK gebruik kan maken zal voor de meeste (bijna alle) kunstenaars te kort blijken om ook daadwerkelijk tot een renderende beroepspraktijk te komen. Niets nieuws, want dat viel ook van tevoren te voorspellen.

Vanaf 1999 is een kunstenaar gedwongen om, bij onvoldoende middelen van bestaan, te kiezen tussen de Algemene Bijstandswet, waarbij feitelijk de professe wordt ingeleverd en de WIK, speciaal ontworpen voor de professionele kunstenaar, die nog onvoldoende middelen van bestaan heeft.

De Wet Inkomensvoorziening Inkomensvoorziening (WIK) trad op 1 januari 1999 in werking en is bedoeld voor kunstenaars die met hun beroepsuitoefening nog niet in hun inkomen kunnen voorzien. Het doel van de WIK is deze kunstenaars voor een periode van maximaal 4 jaar te ondersteunen bij het rendabel maken van de beroepspraktijk. Een WIK kunstenaar ontvangt, nadat zijn professionaliteit gecheckt is, een uitkering van 70% van het voor hem of haar geldende bijstandsniveau. Daarbij zijn bijverdiensten tot 125% van de bijstandsnorm vrij zijn

evenals de reële beroepskosten (voor beeldend kunstenaars is er een beroepskostenforfait van 10.000,- Guden). Naast de uitkering is er nog een flankerend beleid, waarbij WIK kunstenaars op basis van een concreet plan een bijdrage van f 1800,00 kunnen krijgen voor ondersteunende beroepskosten. De uitkering wordt gegeven in de vorm van een lening die bij onvoldoende andere inkomsten wordt omgezet in een gift. De periode van vier jaar maximaal mag worden gespreid over 10 jaar.

Tot de invoering van de WIK moesten kunstenaars, als ze over onvoldoende bestaansmiddelen beschikten, een beroep doen op de Algemene Bijstandswet.

De kunstenaars werden gezien als een oneigenlijke groep binnen de Abw, want er kan niet echt gesproken worden van "werkzoekenden", in de zin van het zoeken naar werk in loondienst. Daarnaast zijn er de beroepskosten, waarvoor de regelgeving van de Abw ook maar beperkte vrijstellingsmogelijkheden bood. Per gemeente werd hier ook nog anders mee omgegaan. Binnen de oude Abw werden kunstenaars nog gedoogd.

Binnen de nieuwe Abw, die ook op 1 januari 1999 werd ingevoerd, worden kunstenaars gezien als gewoon werkzoekenden met alle rechten en plichten van dien. Hetgeen betekent dat een kunstenaar in de Abw alle arbeid, die als passend wordt gezien, dient te aanvaarden. Ook buiten het kunstenaarschap.

Mooi dus dat er een WIK is, waarbij er rekening gehouden wordt met de zelfstandige beroepspraktijk. Dat valt echter te bezien. Vanaf de invoering is het angstig stil rond de WIK, maar dat zou wel eens de stilte voor de orkaan kunnen zijn. Van de WIK kunstenaars is het ongeveer de helft die min of meer permanent gebruik maakt van de WIK. Voor deze kunstenaars geldt dat het aan het eind van 2002 afgelopen is. Dan hebben ze zich vier jaar geschikt naar het te lage uitkeringspercentage, de bureaucratie rond het flankerend beleid, met pijn en moeite extra middelen verworven om alsnog het onderspit te delven. Ze mogen dan alsnog verschijnen aan de balie van de Abw met alle gevolgen van dien.

Tal van onderzoeken hebben uitgewezen dat er een inspanning nodig is van tenminste 10 jaar om als beeldend kunstenaar tot een renderende beroepspraktijk te komen. En dan slaagt nog maar vier procent er in om enkel en alleen van de kunst te leven, zonder neveninkomsten. Beetje kortzichtig dus om te verwachten dat een WIK van maximaal 4 jaar, met een marginale flankerende impuls, tot vele renderende beroepspraktijken zal leiden. 4 jaar WIK is gewoon te kort.

Hiernaast is het met name de positie van de oudere WIK kunstenaar, die nadere aandacht vraagt. Jongere kunstenaars richten zich meer en meer op het opzetten van een gemengde beroepspraktijk, waarbij een gedeelte van het inkomen wordt verworven vanuit andere werkzaamheden. De WIK dwingt hier ook toe. Voor oudere kunstenaars is het vinden van aanvullend werk een stuk lastiger. Voor de oudere kunstenaar dient een overgangsbeleid ontwikkeld te worden.

Voor de BBK dient de komende evaluatie het moment te zijn om de politiek aan te spreken op de tekortkomingen van de Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars.

Paul Combrink

Ideële Kunstuitleen

Er hebben drie mensen schriftelijk gereageerd op het artikel in krant 248: "Kunst en de tucht van de markt", een artikel over de ideële kunstuitleen en twee mensen hebben gebeld. Een van de kunstenaars, die belde stelde wel dat hij zeer benadeeld is door de halvering van de uitleenvergoeding. Kon hij voorheen goed van zijn werk leven dankzij de ideële kunstuitleen, nu ziet hij zijn inkomsten gehalveerd. Onnodig te zeggen dat zijn vaste lasten en uitgaven voor zaken en levensonderhoud dat niet zijn. Zo wordt hij de WIK of de bijstand in geduwd. Het bureau van de BBK zou nu na verzoek van de betrokkene moeten zien welke mogelijkheden en wegen er zijn om de halvering van zijn inkomsten via de WIK op te vangen?

Voor de BBK vormt dat alsnog een probleem. Er blijkt van de kant van de kunstenaars die lid zijn van de BBK, helaas erg weinig belangstelling te bestaan voor de ideële kunstuitleen.

Te weinig om daar dagen van vrijwilligersonderzoek aan te gaan besteden. Soms gaat een reis wel eens niet door bij gebrek aan deelnemers. Helaas. Mocht daar verandering in komen of wil iemand zich daar sowieso voor inzetten dan zal de BBK krant het onderwerp over de ideële kunstuitleen zeker weer oppakken.

Ron van den Bosch

de Hazelaar ART SUPPLIES

Bosstraat 2 | 3766 AG Soest
T 035 601 28 25 | F 035 601 80 20
www.hazelaar.nl

ma t/m vr 9:00-17:00 uur | za 10:00-12:00 uur

DE VERENIGING

Vervolg van pagina 1

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

verenigingen. Zij wilden ook op landelijk niveau vertegenwoordigd zijn in adviesorganen, jury's en dergelijke.

Raad voor de Kunst

In het midden van de jaren vijftig werd, door de instelling van de definitieve Raad voor de Kunst (1956), de verhouding tussen het beroepsveld en het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen geregeld. In 1955 hadden de BBK en de oude kunstenaarsverenigingen hun geschillen bijgelegd en gezamenlijk het Nationaal Comité Nederland van de Internationale Associatie van Beeldend Kunstenaars (AIAP) opgericht. Verder hadden zij overeenstemming bereikt over de kunstenaarsvertegenwoordiging in de rijksadviescommissies voor aankopen, opdrachten en reisbeurzen voor schilders, beeldhouwers en grafische kunstenaars.

Centrale Commissie

Vanaf 1956 was de BBK vertegenwoordigd in gemeentelijke commissies die gemeentebesturen adviseerden over aankopen in het kader van de Beeldend Kunstenaars Regeling (BKR). Op landelijk niveau was de BBK al sinds 1952 vertegenwoordigd in de Centrale Commissie voor Revisie en Contact van het ministerie van Sociale Zaken.

Door het verwerven van posities in het naoorlogse kunstleven, veranderde de BBK van een algemene beroepsvereniging met een brede, vooruitstrevende maatschappelijke oriëntatie in een politiek-neutrale beroepsvereniging met scherpe criteria voor toelating van nieuwe leden. Het ledenaantal bleef tussen 1950 en 1960 gelijk: ongeveer 700 leden.

De periode 1955-1967 was in grote mate stabiel. De eerste generatie BBK-bestuurders werd rond 1960 afgelost door kunstenaars als Ger Lataster, Ruth Fisher, Dick Cassée en Jef Diederer.

Zij zetten het beleid van hun voorgangers voort en waren het eens over de hoofdpunten daarvan. De BBK was een beroepsvereniging voor gerespecteerde, gevestigde kunstenaars. Discussies over de sociale positie van kunstenaars, over de rol van vertegenwoordigers van de BBK in landelijke en plaatselijke adviescommissies, over toelating van leden en over de organisatiestructuur van de vereniging leidden niet tot ingrijpende koerswijzigingen. Toch bleken deze discussies voorboden van de ontwikkeling die de BBK vanaf 1967 doormaakte.

Oppositie

In de eerste plaats was er oppositie tegen het bestuur over haar rol in de sociale belangbehartiging, met name de contraprestatie (BKR). Men vond dat het BBK-bestuur op sociaal vlak te weinig initiatieven ontplooidde en niet krachtig genoeg optrad in de richting van het ministerie van Sociale Zaken (contraprestatie) en het ministerie van OKW (inkomensvormende beleidsmaatregelen, zoals het verlenen van opdrachten).

In 1964 vormden een groep leden onder wie Frank Lodeizen, Henk Zomer, Rob Otte en Huib Noorlander het Comité van Tien. De schilder Ernst Vijlbrief schreef een pamflet, dat in diverse dagbladen werd afgedrukt, waarin hij betoogde dat de BKR een vorm van uitbuiting door de overheid was. De overheid zou volgens hem de sociaal-economische afhankelijkheid van kunstenaars gebruiken om tegen een te lage prijs kunstwerken te verwerven.

Het bestuur en de Sociale Commissie van de BBK trokken zich de kritiek wel aan. Er werd

een nota opgesteld over de BKR, waarin werd gepleit voor een "verhoging van de weeknorm tot een aanvaardbaar peil, voor de vrijlating van een redelijk bedrag aan neveninkomsten en voor maatregelen die het verlenen van opdrachten bevorderen". Ook wilde de BBK voortaan rechtstreeks door het ministerie van Sociale Zaken worden geraad-pleegd over veranderingen in de BKR. De Centrale Commissie, waarin de BBK was vertegenwoordigd, had slechts een adviserende rol. Verder trad een aantal "oppositieleden" toe tot

Commissieleden

Het recht van de BBK om leden voor te dragen voor de Raad voor de Kunst en landelijke en plaatselijke adviesraden en -commissies, bleek geen garantie voor doeltreffende medezeggenschap voor de vereniging. Het bestuur had kennelijk weinig greep op diegenen die namens de BBK in deze commissies zitting namen. Het gevaar van een corporatistische overlegcultuur is dat, door het verleggen van activiteiten naar dit soort commissies, de vereniging een verlengstuk wordt van overheids-

Tekening ©: Willy Rooseboom

1979: BBK leden slapen tijdens de bezetting van het Rijksmuseum.

1979: Deze prentbriefkaart van de eerste bezetting 1969 werd verstuurd naar de bezetters van het Rijksmuseum met voorgedrukt adres, en de tekst "Wij steunen de strijd van de kunstenaars tegen het heilloze afbraakbeleid van deze regering".

de Sociale Commissie en het bestuur, van 1964 tot 1967 voorgezeten door Jef Diederer.

In het jaarverslag van 1965 werd echter geschreven dat de toegenomen inspanningen op sociaal vlak niet wilden zeggen dat de BBK de verbetering van de verschillende sociale maatregelen nu als haar hoogste doel zag. Structurele verbetering van de positie van kunstenaars kon volgens het bestuur alleen voortkomen uit cultureel beleid van de overheid, dat artistieke activiteiten en deelname daaraan door het publiek zou moeten bevorderen. De BKR werd beschouwd als tijdelijke en aanvullende voorziening die helaas voor een toenemend aantal kunstenaars een permanente bron van bestaan was geworden.

instanties. Diverse malen werd dit probleem in jaarver-slagen signaleerd. Er werd gepleit voor meer overleg tussen bestuur en de afgevaardigden in de commissies alsmede het inbouwen van voorwaarden in de selectieprocedure. Het hielp echter niet veel.

Vakgroepen

Tot 1960 bestond de BBK uit drie verenigingen, te weten de vakgroepen voor schilders, beeldhouwers en grafici, met eigen statuten, besturen en ledenvergaderingen. In 1960 werden de verenigingen opgeheven en gingen zij als vakgroepen binnen de BBK verder, ieder met hun eigen vergaderingen, besturen en ballotage! Op de jaarvergadering van 1966 werd de vraag aan de orde gesteld of het voortbestaan van de vakgroepen nog wel zinvol was, gezien de

vervaging tussen de kunsten. Een meerderheid binnen het bestuur was het hiermee eens, maar de vakgroep beeldhouwers was van mening dat de plaats en specifieke problemen van hun werkgebied een aparte vakgroep noodzakelijk maakten.

Lidmaatschap

Bij de toelating van nieuwe leden kwamen verschillen in artistieke opvatting aan het licht, met name in de vakgroep schilders. Het traditionalisme van oudere BBK-leden botste weleens met het avantgardisme van jongere kunstenaars. Daarom werd eind 1965 de ballotagecommissie uitgebreid met met Bob Bonies uit Den Haag, "als vertegenwoordiger van nieuwe uitingen in de hedendaagse kunst".

Politieke veranderingen

In 1967 en 1968 maakte de BBK een snelle ontwikkeling door. Een groeiende groep leden wilde dat de BBK zich zou openstellen voor jongere kunstenaars, minder selectief zou worden en veel doeltreffender actie zou gaan voeren voor verbetering van de contraprestatie.

Ook de politieke veranderingen die in deze jaren speelden (Provo, mei '68, Vietnam) hadden invloed op de ontwikkeling van de BBK.

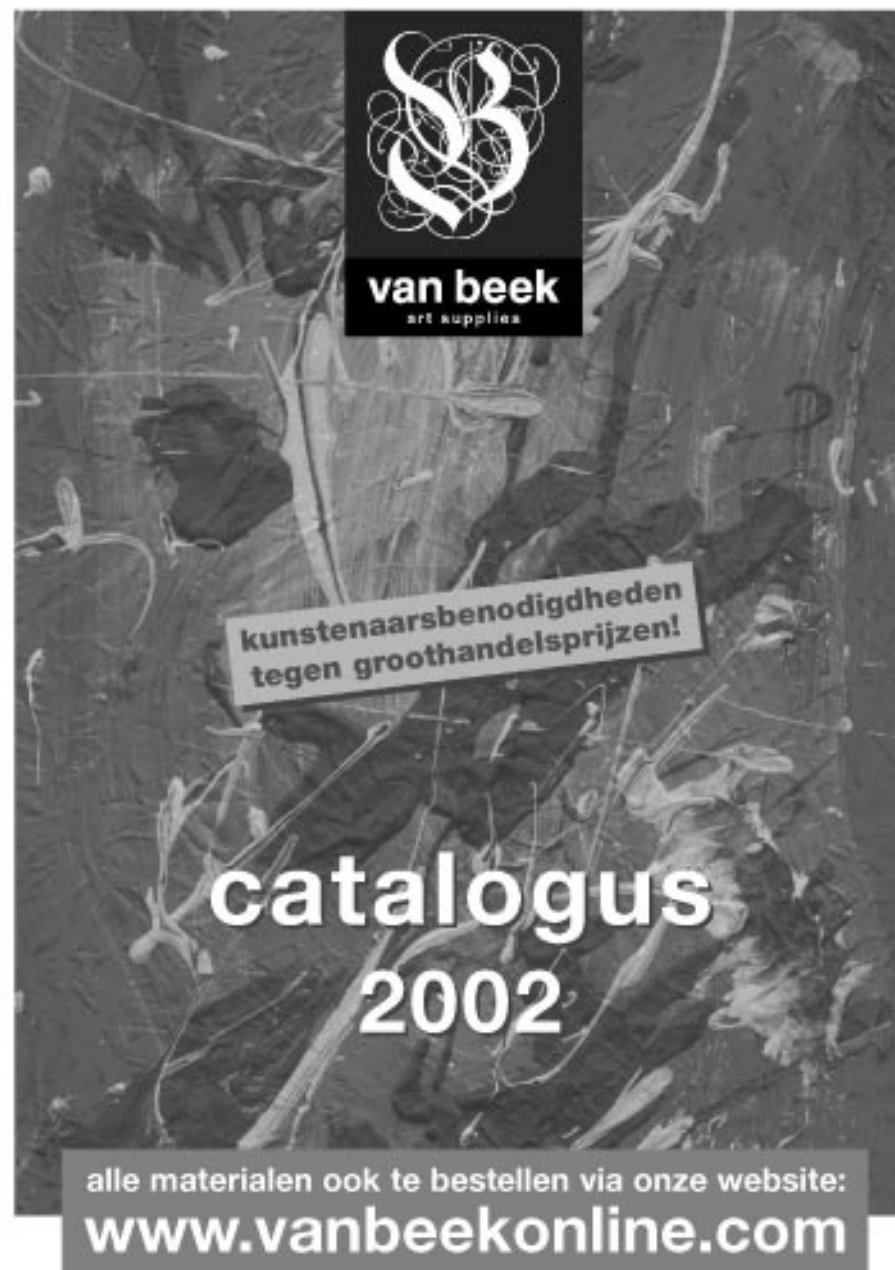
Begin 1967 werd een herziening van de BKR aangekondigd. De BKR was voor een heleboel kunstenaars al niet meer weg te denken als bestaansvoorwaarde. Het aantal kunstenaars dat er gebruik van maakte, nam tussen 1960 en 1967 toe van bijna 200 tot ruim 500, bij een ongeveer gelijkblijvend ledenaantal van ongeveer 700. Het ministerie van Sociale zaken wilde de regeling wettelijk vastleggen, zodat gemeenten de regeling voortaan verplicht dienden uit te voeren. Veel kunstenaars vonden dat de regeling zelf ook onder loep genomen moest worden en niet zomaar in zijn bestaande vorm tot wet verheven.

Een aantal Amsterdamse kunstenaars kwam samen onder de naam Belangengroep Beeldende Kunstenaars en organiseerde een openbare bijeenkomst van diegenen die van de contraprestatie gebruik maakten. Zij eisten een verhoging van de weeknorm (tot dan toe op basis van de categorie "laagste klasse hoofdarbeiders"!), een minder selectieve toelating tot de regeling en rechtstreekse onderhandelingen tussen de BBK en het ministerie van Sociale Zaken. Het BBK-bestuur wilde, daartoe opgeroepen door de Belangengroep, de actie niet overnemen vanwege "het ongecoördineerde en wisselende karakter dat deze actie kenmerkt" Dat paste volgens het bestuur niet in de wijze waarop een organisatie als de BBK dit soort acties hoorde te voeren! Voor verdere communicatie werd de Belangengroep verwezen naar de Sociale Commissie van de BBK!

Buitengewone Ledenvergadering

Deze reactie wekte uiteraard grote verontwaardiging bij de Belangengroep, die daarop het initiatief nam tot het bijeenroepen van een buitengewone algemene ledenvergadering van de BBK, de eerste keer in de geschiedenis van de vereniging. Op deze vergadering betoogde Huib Noorlander namens het bestuur dat de standpunten over de contraprestatie tussen de Belangengroep en het bestuur in wezen niet zo ver uit elkaar lagen, maar dat BBK als partner in overlegorganen tussen overheid en kunstenaars niet zomaar achter iedere actie kon gaan staan. De belangengroep signaleerde, dat sinds de BBK een verbeterprogramma voor de contraprestatie had gepubliceerd in 1964, via deze overlegkanalen geen enkele verbetering was bereikt.

het voordeligste handboek voor de kunstenaar

nu gratis af te halen:

postorderservice
stevinstraat 7b
1171 xw badhoevedorp
tel.: 020 - 658 22 17
fax: 020 - 659 88 41

amsterdam
stadhouderskade 63-65
1072 ad amsterdam
tel.: 020 - 662 16 70
fax: 020 - 671 16 51

rotterdam
hoogstraat 58-64
3011 pt rotterdam
tel.: 010 - 233 00 35
fax: 010 - 413 59 50

eindhoven
kruisstraat 80-86
5612 ck eindhoven
tel.: 040 - 243 96 71
fax: 040 - 245 51 46

**of bel:
020 - 658 22 17**

Vervolgens werd het eisenpakket van de Belangen groep voor een groot gedeelte aangenomen door de vergadering.

Telegram aan de minister

Aan minister Roolvink van Sociale zaken werd een telegram gestuurd, waarin met "allermeeeste klem" werd aangedrongen op rechtstreeks overleg over de wettelijke regeling en waarin een onmiddellijke 35% verhoging van de weeknorm werd geëist. Dit werd door de minister meteen van de hand gewezen en hij verwees de BBK voor verder overleg naar de Centrale Commissie en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Op de jaarvergadering van de BBK, 17 juni 1967, werd besloten tot actie, samen met de Federatie en andere belangengroepen, om druk te zetten op de minister en op de Tweede Kamer.

Leden van de Belangen groepering werden in het bestuur van de BBK gekozen. Ger Lataster volgde Jef Diederend eind december 1967 op als voorzitter. Uiteindelijk vond in november 1967 toch een gesprek plaats tussen het bestuur en minister Roolvink. De Belangen groep had zich zelf niet opgeheven en praatte op eigen initiatief met Tweede Kamerleden.

De Sociale Commissie van de BBK kwam met de "Nota inzake de BKR", waarin de vraag werd gesteld of de BKR een sociale maatregel moest blijven of ingepast kon worden in het culturele beleid van de overheid. De voorkeur van de opstellers ging duidelijk uit naar een cultuurpolitieke regeling. Men wilde dat de kunstenaar en zijn werk in de maatschappij zou worden opgenomen en dat mede daardoor ook het materiele bestaan van de kunstenaar zou kunnen worden gewaarborgd. Uiteindelijk bleek het ministerie van Sociale Zaken slechts bereid tot een matige verhoging van de weeknorm, op grond van differentiatie naar leeftijd. De BBK besloot na uitvoerig overleg dit voorstel te aanvaarden, onder protest tegen de differentiatie, die in elke vorm ongewenst werd gevonden. Op de jaarvergadering van juni 1968, werd het bestuur door de leden gesteund in haar standpunt dat de BKR moest worden vervangen door een culturele regeling. Verder kreeg het bestuur opdracht acties voor te bereiden voor het geval de geëiste verbeteringen in de BKR zouden uitblijven.

De minister kondigde een herziening van de BKR aan per 1 januari 1969, waarin de weeknormen gematigd werden verhoogd en de toelatingseisen juist werden verscherpt en de invloed van kunstenaarsorganisaties verminderd. BKR-gebruikers mochten zelfs helemaal geen lid zijn van gemeentelijke aankoopcommissies en verder moesten naast beeldend kunstenaars ook andere deskundigen lid zijn. Dit werd door de leden opgevat als "een motie van wantrouwen aan het adres van de beeldende kunstenaars".

Kwaliteitsgroep of vakbond

De eis van de belangengroep dat leden van de BBK zonder meer tot de BKR moesten worden toegelaten en dat kunstenaars van wie bij herhaling werk was aangekocht niet meer uit de regeling gezet konden worden, werd niet door de ledenvergadering van de BBK overgenomen. Het argument was, dat de ballotage van de BBK dan wel zeer selectief zou moeten worden. Er ontstond een discussie of de BBK nu een vakvereniging of een "kwaliteitsgroep" zou moeten zijn. In januari 1969 werd besloten dat de BBK een vakorganisatie was en dat nieuwe leden konden worden toegelaten op voordracht van drie leden of op grond van deelname aan de BKR, omdat zij voor die regeling reeds geballoteerd waren. Als leden bezwaar hadden tegen toelating van een bepaalde kunstenaar, kon een onderzoek worden ingesteld.

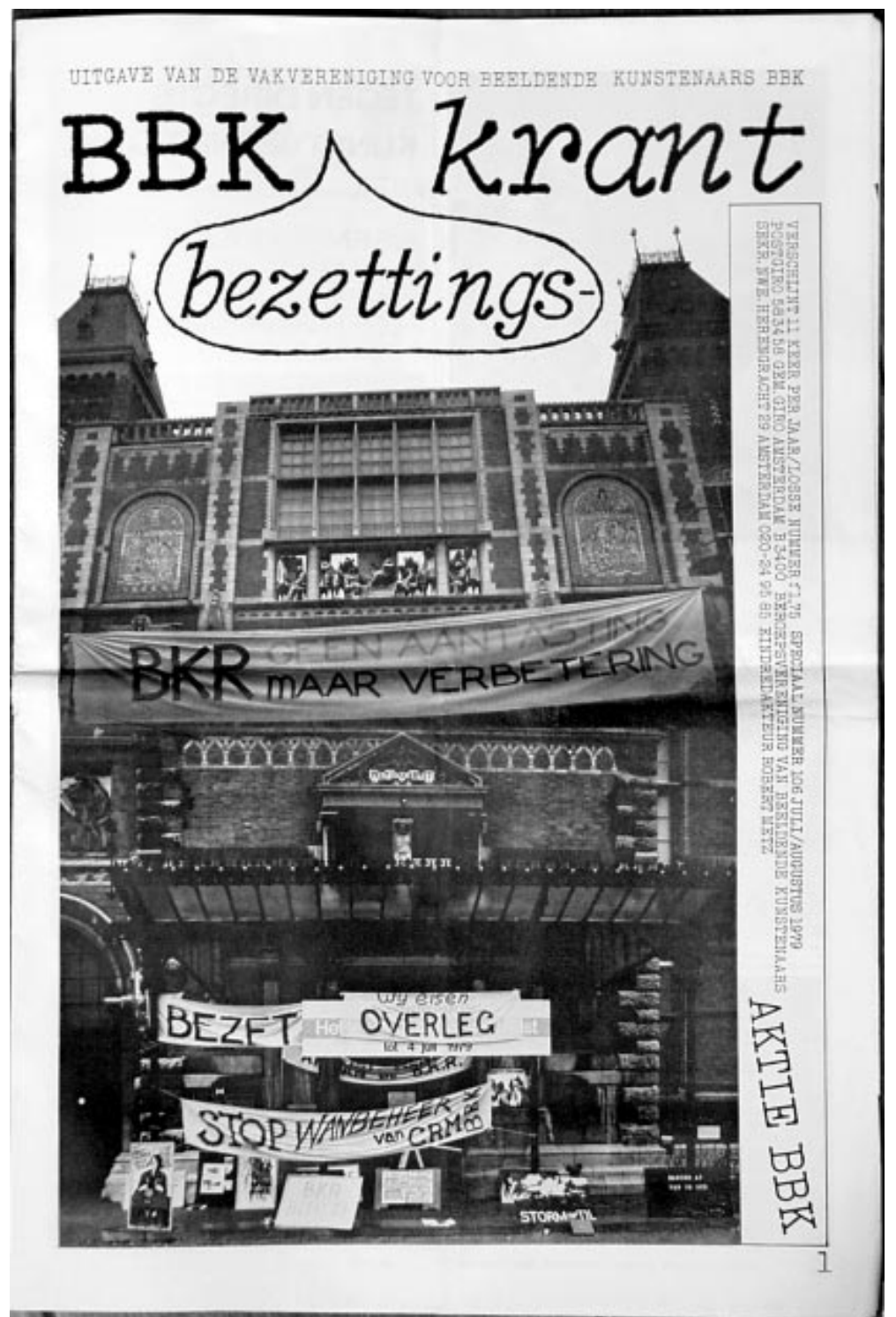
Democratisering

In 1969 en 1970 werd de aandacht van de BBK gevraagd voor de democratisering en politisering van de kunstwereld, als onderdeel van de protestbeweging die in de gehele maatschappij in opkomst was. Ernst Vijlbrief, onder de indruk van de gebeurtenissen in mei 1968 in Parijs, wilde in de vakgroep Schilders een standpunt bepalen inzake de komende "kulturele revolutie". Een jaar later werd de Katholieke Hogeschool in Tilburg door haar studenten omgedoopt in Karl Marx Universiteit, in Amsterdam werd het Maagdenhuis bezet. In mei 1969 vond een stormachtige ledenvergadering plaats, die het verdeelde bestuur aan de zijlijn plaatste. De leden besloten een actiecomitee in te stellen die in de zomer van 1969 de "aksie-BBK" organiseerde. Strijdleus was "beslissingsrecht op eigen terrein, inspraak voor iedereen, openheid op alle niveaus", ondersteund door tien stellingen. De overheid werd verantwoordelijk gesteld voor "falend kunstbeleid". Men eiste een veel actiever beleid van het ministerie van CRM (Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk). Kunst en cultuur moesten volgens de stellingen evenveel aandacht krijgen als de economie van de verwerpelijke consumptie-maatschappij. Voornaamste doelwit van de aksie-BBK in de zomer van 1969 waren de musea voor moderne kunst en het geheel van culturele raden en adviescommissies op het terrein van de beeldende kunst.

De Nachtwacht

De bezetting van de nachtwachtzaal in het Rijksmuseum, op 11 en 12 juni 1969, was het eerste grote wapenfeit dat landelijke belangstelling trok. Een poging om het Stedelijk Museum te Amsterdam te bezetten, mislukte, omdat de politie bleek te zijn ingelicht en het gehele museumgebouw had afgegrensd. Acties tegen raden en adviescommissies, op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau, waren gericht op herstructurering van deze organen, zodat kunstenaars in het vervolg de meerderheid van de leden zouden vormen. Voorzitter Ger Lataster, Jan Sierhuis en andere bestuursleden, distancierden zich van dit soort bezettingsacties en werden daarvoor zeer bekritiseerd door de "radicalen" rond Bob Bonies en Ernst Vijlbrief. Er dreigde een scheuring tussen gematigden en radicalen. Er werd een nieuwe bestuur gekozen, dat in meerderheid uit activisten bestond, met als voorzitter Bert de Laaf, die de eenheid van de BBK wilde redden. In september 1969 publiceerden veertig veelal bekende kunstenaars als Ger Lataster, Jan Sierhuis en Wessel Couzijn een brief, waarin zij de 'aksies' veroordeelden als uiting van frustratie in eigen kring, niet-effectief naar buiten toe en beschadigend voor het oorspronkelijke doel, namelijk het realiseren van een beter cultuurbeleid. Zij eisten dat het nieuwe bestuur zou aftreden, wat de meerderheid in het bestuur niet wilde doen. Nadat de "Veertig" en het bestuur ieder apart een buitengewone ledenvergadering hadden gehouden, was de scheuring een feit en vond op 11 oktober 1969 de oprichting plaats van

Vervolg op pagina 23

De tweede geslaagde actie in het Rijksmuseum was onderwerp van het speciale nummer 106 van de BBK Krant van juli/augustus 1979.

BERICHTEN

Open Ateliers Zwolse Kunstenaars

Op 13 en 14 april stellen de leden van de Belangenvereniging Zwolse Kunstenaars hun ateliers open voor publiek van 11-18 uur. Van 22 maart tot en met 4 mei zijn alle deelnemers vertegenwoordigd op een expositie in het Overijssels Centrum Beeldende Kunsten aan de Kamperstraat 1-13. Het thema van de tentoonstelling is 'Geluid van de kunstenaar'. Tijdens de Open Ateliers zullen op verschillende plaatsen workshops worden gehouden. Bij de VVV, het OCBK, de Kunstuitleen en de deelnemende kunstenaars zal een brochure met plattegrond gratis verkrijgbaar zijn.

Voor meer informatie: Anne Versteyne, tel. 038 - 4525496 of anneversteyne@planet.nl.

EKWC - 1

Het Europees Keramisch Werkcentrum heeft opnieuw een set van drie technische info-bladen uitgebracht, te weten Glazuurhulpstoffen, Opbouw van groot een complex werk en Practisch proeven met en analyses van kleimassa's. De set kost E 11,35. Na overmaking van dit bedrag op bankrekeningnummer 12.17.06.125 of gironummer 10.84.572 ten name van EKWC en onder vermelding van technische infobladen 3 wordt de set gezonden naar het vermelde adres.

EKWC - 2

Het EKWC zal in de komende maanden haar werkplaats verder grondig verbouwen. De verbouwing, die in twee fasen wordt uitgevoerd, heeft betrekking op de gips- en gietkleiwerkplaats, het werkplaatskantoor en de ateliers. De verbouwing is eind vorig jaar gestart en zal naar verwachting nog tot mei duren. Na de verbouwing ontstaat de keuze voor een aaneengesloten of een onderbroken werkperiode, beide van drie maanden. Voor de tot nu toe gebruikelijke aaneengesloten periodes staan negen ateliers ter beschikking, voor onderbroken werkperiodes twee.

vervolg op pagina 12

Con Niekel

De een zegt het
tegen de ander

Kunstschildersmaterialen
Ceintuurbaan 200
1072 GC Amsterdam
tel. 020-6722498

Quick Lijsten
Ceintuurbaan 214
1072 GD Amsterdam
tel. 020-6795540

SUPERVOORDELIJG POSTORDEREN VOOR KUNSTSCHILDERS!

Voor elke amateur of professioneel kunstschilder is Arcana Art de erkende mailorder-specialist op het gebied van kunstschildermaterialen van hoge kwaliteit. Een royale keuze in schildersdoek, geprepareerd of

ongeprepareerd, op rol of op raam. vele maten op voorraad, afwijkende maten op aanvraag. . Bovendien is er grote keus in penselen, verf, sierlijsten, schildersezels, en noem maar op!

GALLERY RANGE LINNEN OP RAAM

Dubbeldikke spielatten.
Aan achterzijde geniet.
Universeel geprepareerd.
Evt. op te hangen zonder lijst.

Formaat	prijs in €
30 x 40	9,95
40 x 50	13,50
50 x 60	17,00
50 x 70	18,75
60 x 70	21,25
60 x 80	24,00
70 x 70	31,50
70 x 90	36,00
70 x 100	40,00
80 x 100	42,50
100 x 100	54,00
100 x 120	59,00

NIEUW!
GALLERY RANGE
SPECIAL

AMSTERDAMS LINNEN OP RAAM

Formaat	prijs in €
18 x 24	3,50
24 x 30	4,70
30 x 40	5,80
40 x 50	9,25
50 x 60	11,75
50 x 70	13,50
60 x 70	15,25
70 x 90	24,50
70 x 100	28,00
80 x 100	32,00
100 x 100	45,00
100 x 120	48,00

AMSTERDAMS LINNEN OP ROL GEPREPREERD

Standaard breedte 210 cm.

Soort	van 3 tot 9 meter	vanaf 10 meter
fijn	22,50	20,00
medium	22,00	19,50
grof	21,00	18,50
extra grof	24,00	21,50

Ook leverbaar in
PLUS-kwaliteit per rol van 10 meter.
SUPER PLUS-kwaliteit per rol van 10 meter.

Alle genoemde prijzen zijn inclusief BTW

ARCANA CANVAS OP PANEEL

Panelen v.v. universeel geprepareerd katoen.
Prijs per stuk, verpakt per 2 stuks.

18 x 24	0,90	40 x 50	2,55	50 x 70	5,55
24 x 30	1,15	50 x 50	3,75	60 x 80	8,05
30 x 40	1,60	50 x 60	4,20	70 x 100	10,15

GALLERY RANGE CANVAS OP RAAM

Universeel geprepareerd katoen medium grain op een raam van dubbeldikke spielatten. Aan de achterzijde geniet, dus evt. geschikt om op te hangen zonder lijst.

Formaat	prijs in €
24 x 30	6,50
30 x 30	7,40
30 x 40	8,50
40 x 50	11,00
50 x 60	14,00
60 x 70	16,50
60 x 80	18,25
70 x 70	22,00
70 x 90	27,50
80 x 100	30,00
100 x 100	36,00
100 x 120	40,00

ARCANA CANVAS OP RAAM.

"Eurorange" universeel geprepareerd katoen, medium grain.

Formaat	prijs in €
40 x 50	6,25
40 x 60	7,00
50 x 60	7,50
50 x 70	7,90
60 x 70	9,90
60 x 80	10,50
70 x 70	11,50
70 x 90	14,85
70 x 100	17,00
80 x 100	19,50
100 x 100	24,50
100 x 120	28,00

**AMSTERDAMS
LINNEN**

**VOOR BESTELLINGEN,
INFO EN/OF PRIJSLIJST:
0297 - 242525**

Bij bestellingen vanaf € 100,- geen vrachtkosten.

Alle prijzen in € en inclusief 19% BTW.

Leverings- en betalingscondities: levering binnen 48 uur (mits op voorraad).

Betaling vooraf: zonder bijkomende kosten.

Betaling bij aflevering of per VISA: € 7,50 per zending.

Prijswijzigingen en zetfouten voorbehouden.

ARCANA

P R O D U C T S

Postbus 148 - 3640 AC Mijdrecht
Tel. 0297-242525 - Fax. 0297-241847
E-mail: info@arcana-art.com

**KOM, KIJK
EN KEUR.**

Bezoek ook eens onze showroom/galerie.
Overtuig u van het leveringsprogramma en de gunstige prijs-/kwaliteitverhouding.
Ontdek de maandelijkse speciale aanbiedingen.
En bekijk direct het totale assortiment: topmerken in penselen, olie-, acryl- en aquarelverf, aquarel-, spielatten, paletten, schets- en tekenbloks, schildersezels etc..!

MAKKELIJK TE BEREIKEN

NIEUWE WETERINGSEWEG 34,
GROENEKAN - GEM. DE BILT
VLAKBIJ A27 (UTRECHT-HILVERSUM)
NEEM AFSLAG 32.
N234 RICHTING BILTHOVEN/SOEST.
1E RECHTS - TEGENOVER FINA.
BORDEN ARCANA ART VOLGEN.
VOLOP EIGEN PARKEERGELEGENHEID.

OPENINGSTIJDEN:
DINSDAG T/M VRIJDAG 13 TOT 17 UUR.
ZATERDAG VAN 12 TOT 17 UUR.

GESCHIEDENIS VAN DE BBK IN DE GEWESTEN

Vervolg van pagina 3

BKR-comité.

Vanwege de dreiging tot opheffing van de BKR (600 gebruikers landelijk: veel te veel, vond de politiek)..

kwam in Groningen het BKR-comité tot stand, van BBK-leden en niet-leden. Een typisch CPN-initiatief ("massaorganisatie") geïnitieerd door Henri de Wolf. De doelstellingen waren socialisering van de beeldende kunst; medezeggenschap op eigen terrein; inspraak op aanpalende gebieden; instandhouding van de BKR; democratisering van het opdrachtenbeleid; oprichting van een artotheek. Het Comité begon met 40 deelnemers maar was na enkele maanden gereduceerd tot Henri de Wolf, Chris Roodvoets, Jan Hoving en ik.

Manifestatie

Er kwam een grote manifestatie in de Schouwburg met wethouder Max vd Berg en Harry Visser als inleiders (à la John F. Kennedy: "Ik zit óók in de BKR!"). De hele politiek van de stad Groningen was aanwezig. Later kwam er een bijeenkomst van het Comité waarbij opeens de daarvoor vertrokken CPN-ers weer aanwezig waren, én Harry Visser, die waarschuwde tegen "splitszwammen": het BKR-comité moest worden opgeheven en weer opgaan in de BBK.

Er kwam een ledenvergadering-Noord waarin door de overgrote meerderheid werd besloten tot de oprichting van een Gewest Groningen. Met heftige oppositie van het bestuur-Noord (Drenthe). Het BKR-comité was niet opgeheven. Het had geen vertrouwen in het BBK-gewest en vaardigde mij af om me

verkiesbaar te stellen op de Groninger ledenvergadering. Ik werd inderdaad gekozen, en vond mij terug in een bestuur van ex-comité-leden, een jaarreunie van Minerva, en enkele ouwe hippies.

Voorzitter was Tom Hageman, secretaris Fred Bakker en penningmeester Peter Achttienribbe, en verder Evert van Vliet, Han Kuipers, Erik Spliethoff, Mari Reiman en ik. Tom Hageman was in Leeuwarden betrokken geweest bij het Provo-initiatief THE NEW LEFT. Hij zette de toon: een commissarissenstelsel op onderwerp. Onderwerpen waren: tentoonstellingsbeleid; artotheek; inspraak bij Culturele Raden van Stad en Provincie; opdrachtenbeleid; klachtenburo; creatieve vorming; krant. Het vervelende was dat het BKR-comité een Opdrachten-Advies-Kommissie voor de Stad Groningen voor elkaar had gekregen, en daar in feite in was opgegaan. Ik was voorzitter en Roodvoets, Hoving, Pelgrom, De Wolf, André Drenth en Drewes de Wit zaten er ook in. De OAK werd later ook ingeschakeld bij projecten in Oost Groningen en de Drentse Veenkoloniën.

Vanaf '72 was er in feite een richtingensrijd tussen etatisten vs autonomen; ofwel marxoiden vs anarchoïden; ofwel overheid vs zelfbeheer. Daarin vormden Tom Hageman cs de minderheid en de meerderheid van de leden (voorzitters zelfbeheer) de meerderheid, althans in Groningen. Dit speelde ook bij al of niet aansluiting bij NVV (later FNV): de leden wilden niet.

Solidariteitsakties.

Uit de Noordelijke BBK-kranten is vanaf 1972 goed te volgen wat de hete hangijzers waren. In 1972 speelde een inventarisatie-tentoonstelling van Groninger kunstenaars in het Groninger Museum.

BBK-leden hadden zitting in de begeleidingscommissie. Vanwege het succes werden follow-ups gepland. De eerste solidariteitsakties werden georganiseerd (Vietnamgalerie; Surinaams Kunstonderwijs). De gemeentelijke ambtenaren begonnen de BBK als crypto-communistische organisatie te zien (terwijl er geen een CPN-er in het bestuur zat!), of als corporatisten die mee wilden besturen in de beleidsinstituten.

Geruchten over corruptie in de OAK werden hardnekkig, terwijl de leden notabene uitgesloten waren van opdrachten en geen vacatiegelden of onkostenvergoedingen kregen.

In 1973 werden de werkgroepen wegens disfunctioneren vervangen door "commissarissen" die in functie werden gekozen.

Hageman en De Wolf werden in het Landelijke Bestuur gekozen.

Daar speelde al de controverse over "professionalisering" van het buro, en De Wolf bezocht na zijn verkiezing nooit meer een LB in Amsterdam. Hageman daarentegen trok zich terug uit het Gewestelijke Bestuur vanwege LB-werkzaamheden. De Gemeente wilde geen artotheek opstarten maar een "cultuurcentrum", en BBK-voordrachten voor de Culturele Raad werden niet geaccepteerd.

Arthotheek Nu

In 1974 was er een actie "Artotheek Nu!" en ging de Gemeente eindelijk akkoord met BBK-voordrachten voor de Culturele Raad. Er waren toen 17 bestuursleden en vertegenwoordigers in 3 instituten.

Nieuwe issues in 1975: Gewestfederatie Noord; Socialisering van de BKR (kunst-spreiding); Crevo (kunstenaars in het onderwijs). De Synagoge als optie voor een Artotheek strandde. Ik zat in het Bestuur als Secretaris en ons artotheekvoorstel (BKR-werk in de collectie) werd aangenomen door de Groninger Gemeenteraad maar niet uitge-

voerd door B&W. De Gemeente presenteerde een BKR-nota ten behoeve van een inter-gemeentelijke regeling met een gemeenschappelijk Dokumentatie & Informatie Centrum, Tentoonstellingsdienst & Opdrachtenbeleid, gebaseerd op een voorstel van de BBK. Er waren toen 22 bestuursleden en vertegenwoordigers in 8 instituten. De Artotheek werd afgestemd door Gemeenteraad en Provinciale Staten maar de inter-gemeentelijke BKR-regeling ging van start.

Feministische akties vonden plaats in de BBK Landelijk en later ook Gewestelijk.

Artotheek.

In 1976/77 werd stelling genomen tegen het onderbrengen van BK in DE KUNST, en van DE KUNST in DE CULTUUR, en van DE CULTUUR in WELZIJN, wat de politiek op dat moment wilde. Wij stonden voor autonomie van de kunstenaars; pluriformiteit; democratie; toegankelijkheid; consumentenbreng; sociale distributie. En we verzetten

Jelle van Nimwegen in zijn BBK-archief in Pieterburen, januari 2002.

Foto: © Victoria Rojas

ANDORRA'S
VALIRA
EXPRES

ANDERS OP REIS

AANKOMST EN VERRIJKEN
PIETERBUREN
STATION
MARIENS

Een land-art-project te Pieterburen.
Houtsneede: © Jelle van Nimwegen

DE VRIJE ACADEMIE werkplaats voor beeldende kunsten DEN HAAG

vlak	ruimte	audio- visueel nieuwe media	studium generale
------	--------	--------------------------------------	---------------------

De Vrije Academie biedt beeldende kunstenaars de mogelijkheid zich op professioneel niveau artistiek te ontwikkelen in vol- en deeltijd. Toelating geschiedt op grond van motivatie en beoordeling van werk en vindt gedurende het hele jaar plaats. Bel/mail voor brochure.

DE OPMAAT VOOR KASSEL 2002

Ter voorbereiding op de komende Documenta in Kassel, die in het teken zal staan van globalisatie en de verhouding westerse en niet-westerse kunst, organiseert de Vrije Academie Den Haag voor deelnemers en belangstellenden de volgende activiteiten:

Lezingenreeks: 25 februari - drs. M. van Wees, (*Hedendaagse kunst in Zimbabwe en Afrika*); 25 maart - Stan Rijken, (*Afrikaanse muziek bestaat niet*); 23 april - Prof.dr. M. Schipper, (*De ontmoeting van Afrika en Europa in een globaliserende wereld*); 13 mei - Arita Baaijens, (*Reizen tussen twee continenten*); 27 mei - Moses Isegawa, (interview). Aanvang lezingen 20.00 uur.

Tentoonstellingen: 14 februari t/m 10 maart - Essam Marouf (schilderijen), 21 maart t/m 7 april - Harry Cock (fotografie), 11 april t/m 5 mei - Saskia E.M. van Dijk (gemengde technieken), 9 mei t/m 31 mei - Zimbabweaanse kunst (samengesteld door Marijke van Wees)

Workshops/projecten filosofie (Roland van Vliet), schilderkunst (Essam Marouf), beeldende kunst (René Klarenbeek), literatuur (Ingrid van Santen).

Excursie naar Kassel van 23 t/m 26 juni 2002.

Folder verkrijgbaar bij het secretariaat: 070-3638968, info@vrijeademie.org

De Vrije Academie, Paviljoensgracht 20-24, 2512 BP Den Haag
tel: 070-3638968, fax: 070-3561165
www.vrijeademie.org, e-mail: info@vrijeademie.org

ons tegen de door de overheid gewenste hiërarchie van beleidsmakers tot makers - met alle trappen van intellectualiteit daar-tussen.

Onder leiding van CPN-wethouder Thewis Wits kwam er groen licht voor een autonome artotheek naar BBK-model met een budget van f 20,000,-. Lex Smit Duyzentkunst zette in het Cultuurcentrum de Artotheek op. In het bestuur hadden zitting: Gemeente; Provincie; Bibliotheken; Culturele Raden; BBK en Gebruikers.

In 1978/79 waren er 18 bestuursleden en vertegenwoordigers in 8 instituties: Iti Pauptit, Olga Wiese, Franklin Aapkes, Mark Witteveen, Egbert de Gries, Rix Wierenga, Arie Zuidersma, Durk Breuker, Johan Clobus, Thea Spekman, Harm van Weerden, Jan Henkel, Bart vd Valk, Folkert Sierts, ea. Er was een oproep voor "vrij werk" voor de Artotheek; filialen in Veendam, Grijpskerk en Nieuweschans; en een actie "BEELD-BANK-ROUTE" voor het behoud van de BKR. Issues: Proeftuin De Faun (BK-beleid rond de BKR); BBK-nota Socialisatie van de Beeldende Kunst. Na 1980 was er veel ophef over de door CRM en SOZA gepubliceerde afbraakplannen voor de BKR, die tenslotte door De Graaf zouden worden uitgevoerd. In december-83 leidde dat tot een bezetting van het Groninger Museum, oa tegen de eerste inkomenseis. En met diepgaandecontroversen tussen autonomen en centralisten; bezetters en Amsterdam; maar ik weet niet meer waarover.

De Faun

Tussen '80 en '83 verschenen er geen Gewestelijke kranten. Volgens mij is het zo gegaan dat het bestuur van 1979 afbrokkelde tot Van der Valk en Henkel, en overgenomen werd door Annelies de Jong. Toen kwam er een bestuur met oa Eddie Roos en Henk Baartman, dat een grote manifestatie organiseerde in De Faun, als opening van de vestiging aldaar van de Artotheek, de BKR, het BKD en de BBK. Later kwamen Sytske Feitsma en Heleen Ferkranus daar bij, en Carel Lagerwerf, Ad Breedveld (Minerva, later BBK-werkgroep-Groningen*Finland*Lapland), Bart Huysman en Ad Molendijk als bezoekers. Ik vormde na 1983 met Feitsma, Beiboer en Pauptit een bestuur wegens afwezigheid van andere leden op ledenvergaderingen. Er waren nog 18 bestuursleden en vertegenwoordigers in 8 instituties. Omdat de doelstelling van de BKR-afbraak landelijk niet werd gehaald (2500 van de 3500 eruit) werd in 1984 de inkomenseis verhoogd en de uitkering een maand opgeschoven.

Kunstenaars in de knel.

Stichting FAKE werd opgericht, om de verplichte verkoop van werk voor BKR-gebruikers zeker te stellen. De TRBK (Tijdelijke Rijksbijdrage Regeling Beeldende Kunsten, ter begeleiding van afbraak BKR en stimulering van "vrije" opdrachten) ging van start. Wethouder Berger kwam met een nota "De BKR Bezien" en Jan Henkel met een tegennota "Wat Bezien Ik?" Landelijke BBK-actie "BKR - gebruik hem beter" en regionale actie "Kunstenaars in de Knel". Een initiatief voor samenwerking met kunstenaarsorganisaties in Hongarije werd kritiekloos omhelsd door de Culturele Raad, terwijl de BBK stelde dat alleen te willen met organisaties die niet aan de totalitaire staat waren verbonden.

Harry Huizing schreef een Provinciale Kunsten Nota waarin de nadruk lag op amateur-kunsten, een PvdA-hobby.

Er was een actie "Proletarisch Kunstgebruik" met 30 activisten van ABW (bijstandsgebruikers). Jan Henkel stapte uit de Opdrachten Advies Sectie van de Gemeente omdat hij het niet eens was met de gevolgde benoemings-procedure van nieuwe leden. In 84 waren er 40 BKR-uitvallers en in 85 nog eens 65. We namen stelling tegen "arbeidsloos inkomen"

in de vorm van teruggave van elk vierde BKR-werk dat ingeleverd werd. In 1986 begon de sociale zuivering van de BK-beroepsgroep door de Sociale Dienst en het Kunstbeleid van de Gemeente in de vorm van uitsluiting.

De TRBK-gelden werden door de Gemeente actief ingezet op selectie naar "kwaliteit" en positieve discriminatie van vrouwen en academieverlaters. Veel niet-aanmelders werden door de TRBK-commissie zelf uitgenodigd. Accent lag op "nieuwe aspecten". Er was onduidelijkheid over de bestemming van het

(Feitsma en ik) en de Werkgroep Kunstenaars & Bijstand (Jan Henkel, Fred v Hessen). Wethouder Van der Vondervoort hield hoorzittingen over het te voeren kunstbeleid na de BKR. Brinkman zei dat de BKR en het Kunstbeleid communicerende vaten zouden zijn. In de praktijk gold dat voor Nederland, maar niet voor Groningen, waar het Kunstbeleid werd gehanteerd als instrument voor sociale zuivering. "Geen Bijstandskunst!" was het devies, vanwege de verrekening van inkomsten en dus terugvloeiën van kunstgeld

Rudi Seidel: © BOYCOT WK IN ARGENTINIË, houtsnede 1978. Seidel was 1966 het eerste BBK lid in Drenthe. In de volgende krant de geschiedenis van het gewest Drenthe geschreven door Ad Breedveld.

aangekochte werk. Het geld en de TRBK-commissie waren van de Provincie, maar de samenstelling van de commissie en de besteding van de gelden had de Gemeente naar zich toe getrokken. Wij pleitten er voor dat de Commissie een Provinciale Advies Commissie werd die niet alleen gebonden was aan de TRBK (net als in Drenthe dus, waarin ik als niet-Drentse deskundige was aangetrokken op voordracht van BBK-Drenthe). De openbaarheid van de TRBK-Groningen beperkte zich tot een eindverslag en de leden hadden geheimhoudingsplicht.

De vrij-werk-artotheek-subsidie van de overheid werd opgeheven. De artotheek werd door de Gemeente geannexeerd en teruggebracht tot uitlenen. De Provinciale Culturele Raad werd opgeheven. De inkomenseis werd verhoogd.

De BBK kwam steeds verder aan de kant te staan. Openbaarheid van bestuur werd geformaliseerd, in de slechte zin des woords. Verzoeken om overleg met B&W, Sociale Dienst en BKR werden hooghartig afgedaan.

CVBK ANDORRA.

Overleg Gemeente en BBK werd in 1987 een beetje hersteld. Maar er ontstond een splitsing in stellingname en overleg tussen het Bestuur

naar de Rijkskas. Ex-BKR en BBK golden als besmet. In juli-1987 werd de BKR definitief afgeschaft.

In een ledenvergadering van Drenthe, Friesland en Groningen werd besloten tot de oprichting van de Coöperatieve Vereniging van Beeldende Kunstenaars ANDORRA. Ter produktie en distributie van ideële beeldende kunst projecten. ANDORRA werd notariëel bekrachtigd op 1 mei 1987. In 1987 werd er nog een BBK-bestuur geïnstalleerd van Feitsma, Pauptit en ondergetekende.

De Artotheek was opgegaan in het CBK (Centrum Beeldende Kunsten) en 2 bestuursleden (Feitsma, Eggink) mochten in de Adviesraad-CBK. "Artotheek" mocht niet meer want er moest worden gesproken over "kunstuitleen". De Adviesraad werd verder ingevuld met personen uit de persoonlijke waarnemingsfeer, want de staf (Henriette Kindt) vond de opgeroepen sollicitanten niet acceptabel. De Adviesraad mocht nog één vergadering mee en toen verdween het laatste artotheekrestant. De namen van de Advies Commissie Beeldende Kunsten Provincie Groningen werden geheim vanwege de privacy. Informatie over de TRBK bereikte ons alleen nog via Drenthe en Friesland (ANDORRA-leden).

De VVD

De VVD wilde de BKR-collectie uitverkopen. Alle overleg met de Gemeente Groningen werd opgeschort. Er was nog wel overleg met de Provincie. Het kunstbeleid richtte zich op de galerieën en werd "geprofessionaliseerd". In 1989 werd BBK-Groningen uit haar kantoor in De Faun gezet, om plaats te maken voor een filiaal van het Arbeidsburo, en ze kreeg nog een paar jaar een ruimte op het industrieterrein aan de Smirnoffstraat. Het laatste Bestuur hield op te bestaan toen de huur daar door de Gemeente volgens afspraak werd opgezegd (1991). Geconvoceerde vergaderingen van Gewest Groningen werden door de leden gemeden. De ANDORRA-projecten eisten alle tijd op van de bestuursleden: Semaforen; Mailart; Klokketorens; Autonome Landlopen; Valira Expres en andere projecten vanuit Pieterburen. Het Gewest Groningen bestond niet meer.

Adviesburo Boteringestraat. *)

Een paar jaar later werd vanuit het Landelijke Buro en Bestuur (Nico Klous, Frits Linneman) een Adviesburo Beeldende Kunsten gearanceerd in het Atelierpand van Tom Hageman (Stichting Atelierruimte Groningen) aan de Oude Boteringestraat 63 te Groningen. De Stichting ABK (met bestuursleden van BBK-Landelijk) deelde daar een kantoor met de Stichting Atelierruimte Groningen.

Het kantoor werd een paar jaar beheerd door Martin vd Werf en Gert Wijlage, maar kreeg geen aansluiting bij het werkveld en/of bij de Akademie Minerva.

Ook niet toen de Kunstenbond-FNVer Jan Peeters er met een Melkertbaan werd aangesteld. Als er iets van een conclusie te maken is dan misschien het volgende. Gezien de groeiende stroom van meespelende kunstenaars sinds 1971 in Bestuur en Instituties, en het einde van het Gewest na het verdwijnen van inbreng en invloed, is het activeren van leden in een Gewest afhankelijk van participatie- en overlegmogelijkheden. Een Adviesburo is geen Gewest. Verder ben ik van mening dat we uiteindelijk stukgelopen zijn op de eeuwenoude tegenstelling STAD - OMMELANDEN.

Sinds de creatie van de Provincie Groningen kan de Stad door middel van de Provinciale Staten haar wil doorzetten door stemming, als dat aan de orde komt. De ambtelijke top in Groningen gedraagt zich als die in Nederlandsch Oost-Indië: Roomser dan Den Haag. Uiteindelijk, toen de democratische vermoeidheidsslag tegen ons niet lukte, toonde de Stad haar ijzeren vuist, ook tegen de Provincie.

De opzet van Actieve Gewesten zal moeten steunen op latente sympathieën in de politiek voor participerende democratie en decentralisatie (inclusief kunstspreading).

Jelle van Nimwegen, januari 2002.

*) *Noot van de redactie:*

vanaf begin januari is nu het kantoor in de Boteringestraat 63 als BBK kantoor Noord-Nederland weer in gebruik. Johan van der Dong is daar voor onze leden op maandag en dinsdag van 10 tot 17.00 uur te bereiken. Hij is er in geslaagd goede contacten met de gemeente en Minerva op te bouwen.

T 050 360 42 64

bbkgroningen@hotmail.com

BERICHTEN

De Kracht van de vrouw

Begin maart 2002 verschijnt een nieuwe gedichtenbundel van de kunstschilder Arnaldo, met de titel De Kracht van de Vrouw, ontstaan naar aanleiding van een opdracht voor één gedicht van de Stichting Ella & Justina. Dat ene gedicht groeide, bijna symbolisch, in negen maanden naar dit boekje met negenendertig gedichten in een oplage van tweehonderd genummerde exemplaren (daarnaast zijn evenveel ongenummerd). De gedichten zijn tevens belangeloos vertaald in het Pools (4x), Engels (6x), Italiaans (4x), Russisch (5x), Frans (4x), Turks (4x), Grieks (2x), Duits (4x) en Spaans (6x) door negen vrouwen.

Op Internationale Vrouwendag 8 maart 2002 wordt het gedicht De kracht van de vrouw voorgelezen tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de Stichting Ella & Justina. Deze stichting zet zich in voor vrouwen en hun kinderen in nood in Europa.

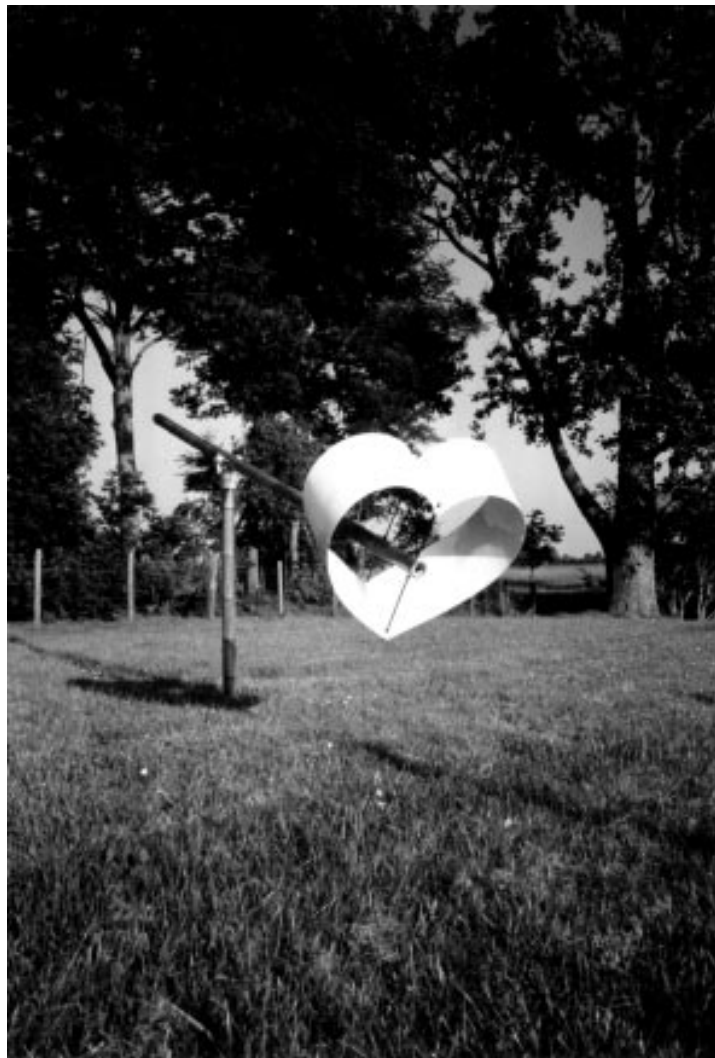
De bundel kost € 15 en kan vooruit besteld worden door het bedrag te storten op postbankrekening 4872687 van A.K. Nieuwendam, Mesdagstraat 49 huis, 1073 HK Amsterdam. De bundel wordt u na het verschijnen (8 maart) toegezonden.

Van de genummerde exemplaren (200x) gaat € 5 naar de Stichting Ella & Justina, voor vrouwen en kinderen die er slechter voorstaan dan u en ik.

Wilt u meer weten over Ella & Justina, vraag dan informatie bij Anne Geerlings, de initiatiefneemster.

Informatie:

Stichting Ella & Justina, contactpersoon: Anne Geerlings, Achterdiep n.z. 7, 9611 BS Sappemeer, telefoon: 0598 - 382823.

De Vrije Opslag te Burum

De Vrije Opslag

In juli en augustus 2002 wordt voor de vijfde keer aan kunstenaars de gelegenheid gegeven om beelden en/of installaties te plaatsen op het afgerasterde stuk weiland naast de atelierwoning van BBK-lid Trees de Vries in Burum.

De Vrije Opslag, zo wordt het initiatief genoemd, is door haar opgezet als een proefveldje voor kunstenaars waar zij materiaal en constructies kunnen uitproberen.

Een mogelijkheid tot experimenteren dus. Het is tevens een heel geschikte plek om een windobject te testen. Burum ligt in Friesland aan de Hoofdweg N365 tussen Leeuwarden en Groningen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Trees de Vries, Van Eysungaweg 1, 9851 TG Burum, tel: 0594 - 249004. De opgave voor deelname sluit per 15 april.

Bibliotheek Jan van Eyck Academie

De bibliotheek en het documentatiecentrum van de Jan van Eyck Academie wordt uitgebreid tot een Centre of Excellence.

De bibliotheek is per 1 januari van dit jaar publiekelijk toegankelijk, zowel digitaal als fysiek. Met het Bonnefanten Museum in Maastricht is een verregaande samenwerking aangegaan. De bibliotheek van het Bonnefanten is ter beschikking gesteld aan de Jan van Eyck. In de loop van 2002 wordt de Bonnefantencollectie in de catalogus van de Jan van Eyck ingevoerd. Daarnaast is het grootste deel van de bibliotheek van het voormalige Vormgevingsinstituut (Amsterdam) in het bezit gekomen van de Jan van Eyck: de collectieonderdelen Nieuwe Media, Theorie van het ontwerpen, Industriële Vormgeving en alle tijdschriften van het Vormgevingsinstituut bevinden zich in de collectie van de Jan van Eyck en zullen eveneens in de loop van 2002 toegankelijk worden.

Informatie: www.janvaneyck.nl.

Commitment

Van 4 tot en met 20 mei organiseert het Fonds voor de Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst onder de titel Commitment, Een keuze uit drie jaar Fonds BKVB, een grote tentoonstelling op het terrein van de Lichtfabriek (Minckelersweg 2) in Haarlem. Op de tentoonstelling zal werk te zien zijn van ruim 100 beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten die in de periode 1999-2001 een subsidie van Fonds BKVB ontvingen. Een keuze uit de ruim 1800 kunstenaars is gemaakt

DALER~ROWNEY

TRUSTED by ARTISTS WORLDWIDE

Fabrikant van hoogwaardige kunstenaarsmaterialen;
"Artist" kwaliteit en Studie kwaliteit naar "Artist" normen.

Ontdek het verschil!

www.daler-rowney.com

door Edwin Janssen, beeldend kunstenaar en oud-voorzitter Commissie Basisstipendia.

Informatie: tel: 020 - 5231523 of www.fondsbkvb.nl.

tussen Tijd

De hele maand maart is nog te zien in een weiland in het Friese plaatsje Boksum het beeld 'tussen Tijd', een requiem voor een landschap. Deze lokatie is een weiland dat binnen enkele jaren zal worden getransformeerd door een nieuw te bouwen 4-baansweg.

De plek is gekozen als symbool voor de transformatie van ons landschap. Het beeld is gemaakt door Moniek Westerman, 4e jaars student beeldende kunst aan de Academie Minerva in Groningen, in opdracht van het tijdschrift Noorderbreedte. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van dit blad zijn 6 aankomend beeldende kunstenaars gevraagd d,m,v, een tijdelijk beeld een reactie te geven op het Noord Nederlandse landschap. Dit werk is de vijfde in een serie van 6 en bestaat uit 5 blokken van in totaal 1125 piketpalen.

Plaats: weiland van boerderij Veldzicht in Boksum, Pypsterbuorren 14, vrij toegankelijk via de boerderij (058 - 2541315. Afspraak met Moniek Westerman: tel: 050 - 5425207 of m.d.westerman@st.hanze.nl.

Where, Art on the move

Deze tentoonstelling werd ontwikkeld door onafhankelijk tentoonstellingsmaker Piet Vanrobaeys. Hij selecteerde een aantal talentvolle pas afgestudeerde kunstenaars uit de vakgroepen Mixed Media en 3D-Multi Media van de kunstacademie te Gent.

Where sluit aan bij een nieuw aspect in de kunstopleiding: de interdisciplinaire benadering. Where II is te zien van 22 maart t/m 14 april en betreft videowerk, Where III van 19 april t/m 5 mei en betreft installaties, video, soundscapes, objecten en tekeningen.

Plaats: de Brakke Grond, Nes 45 te Amsterdam. Open: maandag 10-18u, dinsdag t/m zaterdag 10-20.30u, zondag 13-17u. De toegang is gratis.

Oog in Oog

De SBK Amsterdam begon vijf jaar geleden aan de structurele opbouw van een fotografiecollectie. Doel was om de positie van de fotografie binnen de eigen collectie te versterken en de belangstelling voor fotografie verder te stimuleren. Gedurende een periode van vijf jaar heeft de SBK ieder jaar van twaalf fotografen zo'n twaalf foto's aangekocht. Deze aankopen werden gepresenteerd tijdens de Weekenden van de Fotografie bij de SBK Centrum. De foto's zijn onderdeel geworden van de kunstcollectie van de SBK en via de kunstuitleen onder een breed publiek verspreid.

Verantwoordelijk voor de selectie van de -merendeels jonge- fotografen was Adriaan Monshouwer, oud-directeur van de Canon Photo Gallery in Amsterdam en het Nederlands Foto Instituut in Rotterdam.

Na vijf jaar aankopen en presenteren is er behoefte aan reflectie, aan een overzicht dat nieuwe verbanden blootlegt. Alle zestig fotografen die de afgelopen vijf jaar aan de Weekenden deelnamen, zijn daarom uitgenodigd om deel te nemen aan een grote overzichtstentoonstelling van 5 april t/m 5 mei in de SBK Kunsthal De Remise, Bellamyplein te Amsterdam. In totaal zullen er zo'n 300 foto's te zien zijn en in de speciaal uitgegeven catalogus. *De tentoonstelling is dagelijks geopend van 10.00-16.00 uur.*

Maquette kantoor Leningradskaja Pravda 1924 Werk van de Russische architect Konstantin S. Mel'nikov is nog tot 31 maart 2002 te zien in Museum van Bommel van Dam Venlo.

Stand Grafische Werkplaats Prograph Orvelte in Internationale Grafiek Beurs Bremen, augustus 2001.

Hedendaagse Aboriginal Kunst

Het Wereldmuseum Rotterdam presenteert van 30 maart tot en met 8 december de tentoonstelling Hedendaagse Aboriginal Kunst. De tentoonstelling geeft een overzicht van de ontwikkeling van de kunst van de oorspronkelijke bewoners van Australië, van schilderijen op steen tot computerprints op zijde. De circa veertig kunstwerken zijn grotendels afkomstig uit eigen collectie. De sociaal en politiek gerichte werken zijn voor het eerst te zien in Nederland.

Wereldmuseum, Willemskade 25, Rotterdam. Open: dinsdag t/m zondag 10.00-17.00 uur. Info: tel: 010 - 2707171 of www.wereldmuseum.rotterdam.nl.

Lijn=Vorm=Inhoud

Tot en met 5 mei is in de Stadsgalerij Heerlen, Raadhuisplein 19, de tentoonstelling Lijn=Vorm=Inhoud te zien, waarin werk op papier van elf Nederlandse kunstenaars centraal staat.

Vanuit de gedachte dat de tekening als medium een emancipatie heeft ondergaan en zich steeds meer als zelfstandige kunstvorm presenteert -in tegenstelling tot de traditionele functie van de tekening als voorbereidende fase op het te voltooien kunstwerk- blijft in Lijn=Vorm=Inhoud papier de drager, maar door het gevarieerde materiaalgebruik (potlood, balpen, houtskool, inkt, oilstick, aquarel, acrylverf, lakverf en collage-technieken) en de variëteit in formaten wordt duidelijk dat de discipline voor deze kunstenaars iets heel anders kan betekenen. Een van de deelnemende kunstenaars is Aline Thomassen.

Open: dinsdag t/m vrijdag 11-17u, zaterdag en zondag 14-17u.

NETZWERK DRUCKGRAFIK EUROPA.

Na een aanloopperiode met "rondzendbrieven" langs Grafiekwerkplaatsen in Europa

ontstond er een basis voor een Europese confrontatie.

Een eerste Internationale Grafiek Beurs werd in Bremen gehouden van 10 tot 12 augustus in 2001. 24 grafische werkplaatsen gaven acte de presence. Naast die uit Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Engeland en Estland waren uit Nederland aanwezig: Grafisch Atelier 't Gooi uit Capelle ad IJssel en Grafische Werkplaats ProGraph uit Orvelte.

De pers gaf veel aandacht en de toestroom van publiek was groot. Ook voor de demonstraties was veel belangstelling. De organisatie heeft meteen een vervolg vastgesteld op 16 - 18 augustus 2002 in het Museum der Arbeit in Hamburg. Grafische Werkplaatsen die belangstelling hebben kunnen zich melden bij onderstaand adres.

Velen zullen zich nog herinneren dat in de tweede helft van de jaren 80 het Landelijk Overleg Grafische Werkplaatsen (LOGA) werd opgericht, met een kantoorje in Utrecht. Een twintigtal werkplaatsen en ateliers had zich aangesloten. Dat gebeurde nadat een workshop in Berlijn was gehouden met werkplaatsen uit Nederland en Duitsland. Gastgever was toen de BBK-Druckwerkstatt aan de Mariannenplatz in Berlijn. Vooraf was er ook al een workshop gehouden in Orvelte, voor onze Berlijnse collega's samen met creatieve leden van de Jungsozialisten. Minister Brinkman zegde het LOGA een jaarlijkse subsidie toe, die overigens na een aantal jaren weer werd ingetrokken, in weerwil van een positief advies van de Raad voor de Kunst. Het Europese NETWORK PRINTMAKING / NETZWERK DRUCKGRAFIK lijkt het LOGA nu Europees te hebben ingehaald. (Toon Wegner).

Informatie: Gerten Goldberg, Friedensallee 44. D 22765 Hamburg, tel. 00 49 40 43197659.

Mel'nikov

Van 22 februari t/m 31 maart 2002 toont Museum van Bommel van Dam Venlo, in samenwerking met het Architectuur Podium Venlo en omstreken, een bijzondere overzichtstentoonstelling van de beroemde Russische architect Konstantin S. Mel'nikov. Zijn werk wordt tegenwoordig gezien als een briljant voorbeeld van de Sovjet avant-garde in de jaren twintig. Met zijn visionaire kijk op de relatie tussen architectuur en leven beïnvloedde Mel'nikov niet alleen de ontwikkeling van de moderne architectuur in Rusland, maar over de hele wereld. Met prachtige maquettes, foto's en tekeningen wordt een boeiend beeld gegeven van zijn eigenzinnige bouwkunst.

Konstantin S. Mel'nikov (1890 - 1974) genoot zijn opleiding aan de Moskouse School voor Schiederkunst, Beeldhouwkunst en Architectuur. Na zijn afstuderen in 1917 nam hij afstand van zijn classicistische opleiding en ontwikkelde hij zich als een modern en eigenzinnig architect.

Vanaf de jaren twintig verkeerde de jonge architect in kringen van de Sovjet avant-garde. Deze reizende expositie - samengesteld door architectuurinstituten in Milaan, Moskou, Delft en Stuttgart - is in Nederland uitsluitend te zien in Museum van Bommel van Dam. Museum van Bommel van Dam Venlo Deken van Oppensingel 6, 5911 AD Venlo NL, Tel 077 3513457, www.vanbommelvandam.nl Openingstijden - Dinsdag t/m zondag: 11.00 - 17.00 uur. Gesloten op maandag.

MULTICULT Commitment

Ongeveer 30 buitenlandse kunstenaars die wonen en werken in Noord-Nederland expo-

BERICHTEN

seren in een verkoopsalon in Koetshuis Mensinge in Roden, 8-24 maart 2002. Ze worden gedocumenteerd in een kleuren-catalogus en gaan ontmoetingen aan met ongeveer 30 Verkuno-kunstenaars uit Noordenveld (Noord-Drenthe) gedurende een openingsreceptie, een lezing en een Dokumenta-excursie naar Kassel.

Periode: 8 t/m 24 maart 2002, do t/m zo 13.00 tot 17.00 uur. Opening: Vrijdagmiddag 8 maart vanaf 16.00 uur door Burgemeester Hans vd Laan van Noordenveld. Lezing: Zondagmiddag 10 maart 13.00 uur: over DOCUMENTA-XI en MULTICULTUUR. Excursie: 15 en 16 juni 2002.

Thema's. Zijn buitenlandse kunstenaars een aanwinst voor de Nederlandse kunstmarkt - of een extra belasting of zelfs bedreiging? Trekken ze zich terug op hun eigen etnische of religieuze identiteit - of gaan ze juist met open vizier de ontmoeting

aan met andere stijlen en culturen in onze postmoderne smeltkroes? Hoe ziet dat er concreet uit bij buitenlandse kunstenaars in Noord-Nederland? En wat zal Okwui Enwezor daarvan zichtbaar maken in Dokumenta-2002 in Kassel?

Voorgeschiedenis. Mei 1998 vond er een symposium plaats in het Haags Gemeentemuseum getiteld COMMITMENT! Het ging over het nieuwe (multiculturele) engagement in de beeldende kunsten. Dit thema zal ook centraal staan in de DOKUMENTA-2002 in Kassel. Het nieuwe engagement lijkt niet te polariseren maar eerder naar geborgenheid te zoeken. December 1999 organiseerde Verkuno in samenwerking met de GATE-foundation een salon met 16 beeldontmoetingen tussen 16 buitenlandse en 16 Verkuno kunstenaars. Met discussies, lezingen en een catalogus.

Naar aanleiding van een en ander zocht Humanitas-Groningen contact met Verkuno om hun halfjaarlijkse exposities van professionele buitenlandse kunstenaars in Noord-Nederland te ondersteunen. Door allerlei discussies ontstond het idee om een verkoopsalon te organiseren van zo veel mogelijk geëngageerde buitenlandse kunstenaars in Noord-Nederland. Met een kleuren-catalogus met documentatie van de deelnemers en inleidende essays. En met een lezing met ruimte voor discussies. In maart zal een en ander plaatsvinden. Mede als voorbereiding van een Verkuno/Humanitas-excursie naar de Dokumenta in Kassel.

Informatie. VERKUNO: Ad Breedveld (0592-388520); Marijtte vd Veen (0592-388927); Feike vd Heide (0592-613125). HUMANITAS-GRONINGEN:

Jacques Schedeler (050-5272443); Jeichien Martens (0592-614422); Joanna Paszkiewicz (050-5416927).

ATELIERS/WOONRUIMTEN IN CAL-LOSA (ALICANTE), SPANJE

De Knecht-Drenth Fundatie heeft in verband met annuleringen reeds op korte termijn ateliers beschikbaar voor Nederlandse en Vlaamse kunstenaars, letterkundigen, vertalers en wetenschappers. Ook kan nu al worden ingeschreven voor het jaar 2003.

Beschikbare eenheden en periodes

E-1: maart, april, mei en december 2002 en alle maanden in 2003.

Bijdrage in de kosten: E 217,68 per maand; voor een begeleidend persoon wordt een vergoeding gevraagd.

E-2: vanaf augustus 2002.

Bijdrage in de kosten: E 217,68 per maand; voor een begeleidend persoon wordt een vergoeding gevraagd.

E-3: mei 2002 en vanaf september 2002.

Bijdrage in de kosten: E 338,61 per maand; begeleidende personen hoeven geen vergoeding te betalen.

E-4: vanaf november 2002.

Bijdrage in de kosten: E 217,68 per maand; voor een begeleidend persoon wordt een vergoeding gevraagd.

E-5: vanaf september 2002.

Bijdrage in de kosten: E 362,80 per maand; begeleidende personen hoeven geen vergoeding te betalen.

De minimale tijdsduur van een werkverblijf bedraagt een volle kalendermaand, de maximale duur 3 maanden. De kosten zijn slechts een bijdrage in de reële kosten.

Aanvragen kunnen worden ingediend bij het secretariaat van de FCKD, p/a ANV, Jan van Nassaustraet 109, 2596 BS Den Haag.

Aanvragen moeten zijn voorzien van een c.v., beknopte maar representatieve documentatie en een werkplan.

Informatie kan worden opgevraagd bij het ANV, telefoonnummer 070 - 3245514 (uitsluitend op maandag en dinsdag)

PASS Travels

Onder de naam PASS Travels organiseren Stichting Kunst in de Openbare Ruimte (SKOR) en Stroom (Haags Centrum voor Beeldende Kunst) landelijke excursies naar geslaagde of minder geslaagde, maar in ieder geval opmerkelijke kunstwerken in de openbare ruimte.

Zaterdag 6 april: Integratie van beeldende kunst in een stedelijke context. Route: Oostelijk Havengebied Amsterdam en Amsterdam Noord. Vertrek: 10.00 uur, SKOR, Ruysdaelkade 2 in Amsterdam. Kosten • 15,-

Vrijdag 26 april: Kunst & landschap in Groningen en Drenthe. Route: Groningen, Nieuw-Weerdinge, Stadskanaal, Wolfsbarge. Vertrek: 10.00 uur, CBK Groningen, Trompsingel 27 te Groningen. Kosten • 20,-

Vrijdag 7 juni: Kunst op scholen in Den Haag. Vertrek 10.00 uur, Stroom HCBK, Spui 193-195 in Den Haag. Kosten • 20,-.

Informatie: Ingrid Commandeur (SKOR): 020 - 672 25 25; Hanne Hagenaars 070 - 365 89 85. Volledig programma op www.skor.nl of www.stroom.nl.

Tentoonstelling met werk van ca. 120 beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten die in de periode 1999-2001 subsidie ontvingen van het Fonds voor beeldende kunsten, vormgeving en bouwkunst.

5 t/m 20 mei 2002
gebouw Las Palmas,
Wilhelminakade 66, Rotterdam
open: dagelijks 11-18 uur

catalogus: € 10,00
ca. 272 pagina's / fullcolor

meer informatie:
Fonds BKVB
tel 020 5231523
post@fondsbkvb.nl
www.fondsbkvb.nl

COMMITMENT
EEN KEUZE
UIT DRIE JAAR
FONDS BKVB

Kunst en Kwaliteit

Over smaak kun je twisten, maar hoe zit dat met kwaliteit? Wie bepaalt wat kwaliteit heeft? Is kwaliteit zichtbaar? De Haagse Rondgang en debatcentrum Debatterij organiseren een debattenreeks voor iedereen die met kunst te maken heeft. De eerste bijeenkomst over kunst en kwaliteit vindt plaats op donderdag 4 april van 20.00 - 22.00 uur in Debatterij, Prinssestraat 37 in Den Haag. Het debat wordt ingeleid door Rob Malasch. De stellingen zijn o.a.: Cultuurbeleidsmakers bepalen voor een groot deel de veranderingen in de kwaliteit, want er zijn subsidies en fondsen nodig om iets te kunnen maken; Als kunstwerken in prijs stijgen, zegt dat iets over de kwaliteit van het kunstwerk; Kunst in de openbare ruimte is per definitie slecht. Het is de bedoeling dat kunstenaars, kunstkopers, beleidsmakers, geldverschaffers, galeriehouders en museumdirecteuren met elkaar het gesprek aangaan.

De andere discussies in de serie gaan over Kunst en Geld (2 mei) en Kunst en Relaties (6 juni).

De debatten zijn gratis, wel wordt gevraagd vooraf te reserveren via e-mail algemeen@debatterij.nl, fax 070 - 363 49 23 of per post Debatterij, Postbus 10344 2501 HH Den Haag.

Beneden de Rivieren

Tot en met 12 mei is in het Museum Jan Cunen, Molenstraat 65 in Oss, een tentoonstelling van werken geselecteerd van kunstenaars die verwantschap met Noord Brabant hebben door geboorte of dat ze meerdere jaren in Noord Brabant hebben gewoond, gewerkt of opgeleid zijn. Er zal lyrische abstractie uit de jaren zeventig en tachtig te zien zijn, naast hedendaagse vormen van symbolisme en figuratieve stromingen.

Geopend dinsdag t/m zondag 12.30 - 16.30 uur, toegang gratis.

De herleving van de Haagse Etsclub

Na een lange periode niet meer gezamenlijk geëxposeerd te hebben, zullen de kunstenaars van de Haagse Etsclub dit jaar weer van zich laten horen, of beter gezegd van zich laten zien! Voor menig grafiek liefhebber zal dit een verheugend bericht zijn. Immers, de Haagse Etsclub staat er om bekend een uitgelezen schare trouwe aanhangers te hebben, die in het verleden steeds vol spanning uitkeek naar een nieuwe map van deze groep figuratief werkende grafici.

Naar aanleiding van het verschijnen van een boek dat een overzicht geeft van de werkzaamheden van de Haagse Etsclub wordt in 2002 een aantal tentoonstellingen in den lande georganiseerd waar alle uitgaven van de etsclub weer te zien zullen zijn. Daarnaast zal bovendien nieuwe grafiek getoond worden.

Begin april 2002 verschijnt het door Ina Versteeg geschreven overzichtswerk over de Haagse Etsclub bij de uitgever Van Soeren & Co. Hierin worden alle etsen afgebeeld die de Haagse Etsclub in haar bestaansperiode uitgebracht heeft. Het mooi verzorgde boek is een bewerking van de doctoraalscriptie die Ina Versteeg in 1999 schreef als afsluiting van de studie kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Leiden. Naast de vele afbeeldingen die in het boek opgenomen zullen zijn, wordt de geschiedenis van de Haagse Etsclub beschreven. Er wordt een boeiend beeld gegeven van de periode waarin de etsmappen tot stand kwamen. Het boek zal 19 april gepresenteerd worden tijdens de opening van de overzichtstentoonstelling in het Hofwijck Huygensmuseum te Voorburg en is verkrijgbaar op de tentoonstellingen, in enkele musea en in de boekhandel.

© Han van Hagen, 'Grassen', 1987 uit de map: 'Landschappelijk' van de Haagse Etsclub

De tentoonstellingen in 2002:

De serie tentoonstellingen in wordt in het voorjaar geopend met een dubbeltentoonstelling. In het Hofwijck Huygensmuseum te Voorburg vindt de officiële opening van dit evenement op 19 april plaats. Daar worden alle mappen in hun volle glorie nog weer eens aan het publiek getoond. Tevens wordt daar op symbolische wijze de gehele collectie prenten aan het prentenkabinet van het Rijksmuseum overhandigd, want onlangs zijn alle uitgaven van de Haagse Etsclub in het bezit van het Rijksprentenkabinet gekomen. Gelijktijdig is in de kunstzaal Leo van Heijningen een expositie van nieuw werk van de kunstenaars te zien.

Daarna gaat deze 'reizende' tentoonstelling naar Amsterdam (Galerie Petit), Eelde (Museum de Buitenplaats) en naar Middelburg (Galerie T). De locatie voor de laatste tentoonstelling is nog niet bekend.

Voor Simon Koene en Han van Hagen was dit de aanleiding om alle etsers op te roepen weer iets heel moois te maken. Zij zijn door de jaren heen steeds de stuwende krachten geweest. Op uitnodiging van hen werden steeds nieuwe kunstenaars benaderd. Daarbij werd gelet dat het principe van de traditionele ets niet uit het oog verloren werd. De formaten zijn altijd vrij klein geweest en de onderwerpen zijn altijd op een realistische, figuratieve manier tot stand gekomen. Een kenmerk daarbij is steeds het poëtische te laten zien. Schokkende beelden zul je dan ook niet bij de Haagse Etsclub aantreffen. Dat die echte grafiek nog steeds volop in de belangstelling is bewijzen wel de vele grafiekmanifestaties van de laatste jaren. Met mij zullen velen zeer benieuwd zijn naar de tentoonstellingen!

Ina Versteeg

Plaats en data van de tentoonstellingen:
Hofwijck Huygensmuseum: 19 april tot 12 mei. Tentoongesteld worden de mappen van de Haagse Etsclub.

Kunstzaal van Leo van Heijningen:

20 april tot 12 mei

Opening: zaterdag 20 april.

Leo en Lenie van Heijningen, Noordeinde 152a, 5214 GR Den Haag. Telefoon: 070-3459053

Galerie Petit: 27 april tot 22 mei.

Ton en Dobs van Dijk, N.Z. Voorburgwal 270, 1012 RS Amsterdam.

Telefoon: 020 626 7507

Museum voor figuratieve kunst "De Buitenplaats" in Eelde: 28 april tot 21 juli!

Hoofdweg 76 Eelde. Postadres: Postbus 82, 9761 EB Eelde Telefoon: 050-3095818

Galerie T te Middelburg: 29 augustus tot 28 september

Lia Hector, Turfkaai 25-27, 4331 JV Middelburg Telefoon : 0118-611415

Commitment

Van 4 tot en met 20 mei organiseert het Fonds voor de Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst onder de titel Commitment, Een keuze uit drie jaar Fonds BKVB, een grote tentoonstelling in gebouw Las Palmas, Wilhelminakade te Rotterdam. Op de tentoonstelling zal werk te zien zijn van ruim 100 beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten die in de periode 1999-2001 een subsidie van Fonds BKVB ontvingen.

Een keuze uit de ruim 1800 kunstenaars is gemaakt door Edwin Janssen, beeldend kunstenaar en oud-voorzitter Commissie Basisstipendia.

Informatie: tel: 020 - 5231523 of www.fondsbkvb.nl.

Opening: 19 april.

Westeinde 2 2275 AD Voorburg telefoon: 070 387 2311

vervolg op pagina 18

**ArteMobile
Fine Arte Packers and Shippers**

As part of the TMI group (Transport Management Int) - a holding located in The Netherlands with integrated services as removals, travels, air support, road and air logistics-, ArteMobile presents itself as a reliable expert on art and valuables. We are located in Badhoevedorp, near Schiphol Airport.

Services of ArteMobile

ArteMobile covers suitable solutions for the following range of services:

- roadtransport
- airfreight
- customs logistic services
- insurance
- courier-assistance
- warehousing
- exhibition-logistics
- gallery-services
- artfair-assistance
- packing and crating
- handling and rigging
- museum installation and dismantling

WWW.ARTEMOBILE.COM

Sloterweg 358 1171 VK Badhoevedorp	Telefoon : 020-4491030 E-mail : info@artemobile.com	Telefax : 020-4491033 Internet : www.artemobile.com
---------------------------------------	--	--

LEDENEXPOSITIES

24 april t/m 5 mei.
Overzichtstentoonstelling, schilderijen en grafiek **21 jaar Patries van Elsen** "Chapel"
Plantagedoklaan 8-12, te Amsterdam
tel 4208099
Open dagelijks 13.00-19.00 uur,
s' avonds op afspraak
Opening op vrijdag 26 april om 19.00 uur,
Bij deze gelegenheid wordt een catalogus
gepresenteerd, die ook via de website te
bestellen is.
www.patriesvanelsen.nl

Voor **Fred Gubbels** is ter gelegenheid van
zijn zestigste verjaardag een overzichts-
tentoonstelling in de Paterskerk te Weert
georganiseerd "Schilderijen 1957 - 2002".
Tijdens de opening op 30 maart word een
boek over zijn werk gepresenteerd.
Van 30 maart t/m 14 april dagelijks geopend
van 13.30 tot 17 uur.
Paterskerk, Biest 43a, Weert.

T/m 3 april exposeert **I. L. van Haastert**
schilderijen in de Stads Galerie Brielle,
Markt 1. Open: ma t/m vrij 9-17u, za 9-15
uur.

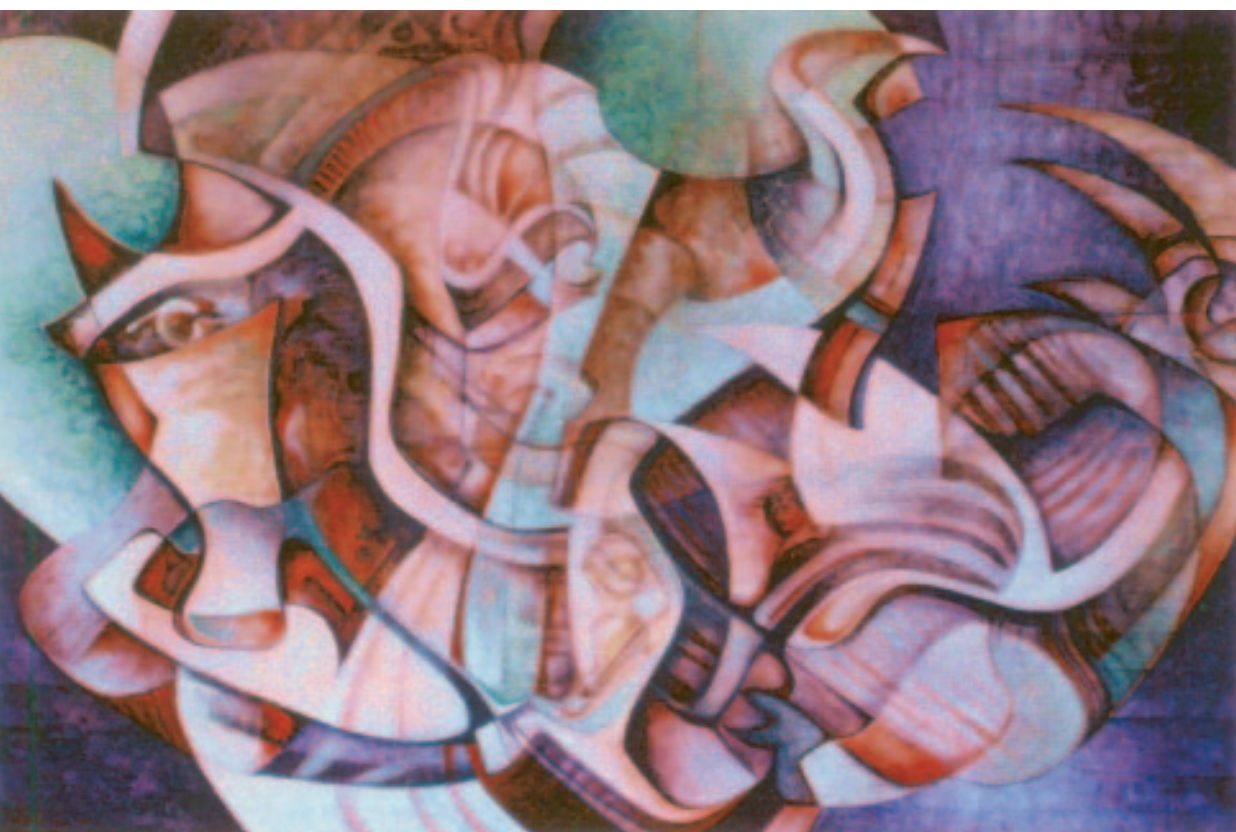
In het kader van Pre-Fab N 2 exposeert
Marijke Heine met schilderijen in Artis,
Boschveldweg 471 in Den Bosch.

Keramik van © **Joop Reichenfeld** is te zien in Vught

Schilderijen van © **Fred Gubbels** zijn te zien in Weert

'Reïncarnatie' 2002 van **Peter Salentijn** is tot 14 april te zien in Laren

© **Ineke Otte**, "Mandala" 2001 is te zien in Eck en Wiel

Willem van Hest exposeert in maart en april recente naakten en stillevens in acryl op linnen bij Galerie Aad Leemans, Benthuizenstraat 77 te Rotterdam. Open: woe t/m zo 12-18uur.

In SBK Kunsthal De Remise, Bellamyplein in Amsterdam exposeert **Evelyn Jansen** t/m 25 maart portretkoppen. Open: dagelijks 10-16uur.

Ingeborg Oderwald exposeert met Muziek in Beeld, etsen en tekeningen t/m 8 april in de gangen en foyers van Theater de Purmaryn, Waagplein 1 in Purmerend. Open: ma t/m za 13.30-15.30uur.

Ineke Otte toont beelden van verschillende materialen in Galerie de Beerenburcht, Wielseweg 31b, Eck en Wiel. Open wo/tm za 11-18 uur. Zo 13-18 uur.

T/m 24 maart exposeert **Joop Reichenfeld** dansmonotypes en keramiek 'met handen en voeten' in Theater De Speeldoos te Vught. Nog de hele maand maart exposeert hij tevens met 'Het vrouwelijke figuur' in eigen galerie, Jan Mosmanslaan 17 in Den Bosch.

Hans-Joachim Schröter exposeert werk tijdens de tentoonstelling "Vrienden van Fred Gubbels" van 9 maart tot 16 april in de Galerie Kunstcollege, Collegeplein 5, Weert

Tot en met 7 april exposeert **Anja Swint** met de installatie It's too cold in de Cella van CBK Groningen, Trompsingel 26. Open di t/m vrij 10-17u, za/zo 13-17u.

Aline Thomassen exposeert in het kader van de tentoonstelling Lijn=Vorm=Inhoud tot en met 5 mei werken op papier bij Stadsgalerij Heerlen, Raadhuisplein 19. Open: di t/m vrij 11-17uur, za/zo 14-17uur.

Van 7 maart t/m 31 augustus is in Galerie De Kat z'n viool, Kastanjestraat 36 in Zwolle de tentoonstelling Boter, Kaas en Eieren II te zien, een vervolg op de expositie van schilderijen van **Anne Versteyne** met als thema Boederijdieren. Open: do t/m za 13.30-17.30uur

Josée Wuyts en **Frans de Groot** exposeren met hun gezamenlijke grafiek bij de Kunstbeurs Huntenkunst, Houtkamphal in Doetinchem, op 24, 25 en 26 mei. Tevens hun individuele werk.

In het Singer Museum, Oude Drift 1 in Laren exposeren o.a. t/m 14 april in het kader van de Gooische Schildersvereniging **Carla Kleekamp**, **Peter Salentijn** en **Nel Waller-Zeper**. Open: di t/m zo 11-17uur

Bijdragen voor deze pagina in BBK krant 251 graag voor 10 april 2002 opsturen - voor afbeeldingen echte foto's en evtl. digitale bestanden op diskette of via e-mail. Geen eerder gedrukte of gecopieerde foto's !

Schilderijen van © **I.L. van Haasterd** zijn te zien in Bielle

BERICHTEN

**FlimFilm presenteert ATTACHED,
een filmproject voor het internet**

Met deze week weer een videoaffiche

WAAR BEN JE?Bekijk videoaffiche #10 of nu op
[http://www.flimfilm.com/dutch/
attached.html](http://www.flimfilm.com/dutch/attached.html)Voor ATTACHED ontwikkelde FlimFilm
een nieuwe vorm; het 'videoaffiche'.Videovertellingen van een minuut.
Gedurende een periode van drie maanden
publiceert FlimFilm elke week een nieuw
videoaffiche op het internet.De videoaffiches worden streaming
aangeboden als Realmedia en zijn
daarnaast downloadable.* Van 27 januari tot 24 maart 2002 maakt
ATTACHED deel uit van een grote
affichetentoonstelling in Museum de
Beyerd, Breda.ATTACHED wordt mogelijk gemaakt door
het Nederlands Fonds voor de Film
(<http://www.filmfund.nl>) de gemeente
Breda (<http://www.breda.nl>),
Surfnet (<http://www.surfnet.nl>).**SLUIT JE AAN BIJ
DE**Een formulier vindt je op
pagina 21**De All Art Speciaalzaken in teken-
en kunstschildermaterialen:
Hét adres voor de beroepskunstenaar**Alkmaar - Theo Groothuizen
Almelo -
Breugel Artistiek Materiaal
Amstelveen "Ingma"
Apeldoorn - Crea-Art
Beverwijk - Kies Kleurig
Brugge (B) - Het Groot Boek
Bussum - Repro Bussum
Delft - Fa. Emmerik
Den Haag -
Artifac Tekenvakhandel
Den Haag - Fa. Goedman
Deventer - Uit de Kunst
Doetinchem - Van Deun
Doorn - Vakhandel De Waal
Eindhoven -
Th. Hoppenbrouwers
Groningen - Flokstra
Haarlem - Gerard Smit
Leiden - Kunsthandel Towi
Leiden - Terpen Tijn
Lisse - Fa. Van der Aart
Maarssen -
Hobby Kreatief Timmer
Meppel - 't HobbyhuisPurmerend -
Het Boekeneiland
Roermond - Artistore
Roosendaal -
Altorffer Creatief
Sittard - 't Verfhuis
Sluis - Artists Materials Sluis
Sneek - Planting Sneek
Uden - d'n Ezel
Venlo - Koops
Zeist -
Heger & van den Berg BV
Zutphen - Fa. Schepping
Zaandam - 't KwassieVoor adressen van de All Art Teken en
Schildersspeciaalzaken bel ons
secretariaat 055-5413715

WILSOR
KUNSTHARSSEN
RESINES SYNTHETIQUES

**Interessant
materiaal
voor de
beeldende kunst!**

**GLASHELDERE GIETHARS
POLYESTERHARS
EPOXYHARS - VULMIDDELEN
PIGMENTPASTA'S - P.U. SCHUIM
LATEX - LATEXPASTA
P.U. RUBBER - SILIKONENRUBBER**

WILSOR
voor een betrouwbare resultaat!

TERRAZZO

Han Deij v.o.f.

Al meer dan 16 jaar exclusief maatwerk voor
kunstenaar, vormgever en architect.
Hulsterseweg 51 4571 RJ Axel NL.
tel. +31 (0) 114 650 704

Buyk Constructies B.V.
Staalconstructies • Kunstwerken • Montage

- Buyk Constructies B.V. geeft al jaren gestalte aan de ideeën van kunstenaars
- Kunstwerken in staal of non-ferro metaal
- Desgewenst tekenen en berekenen, fundatie op palen of staal.
- Transport & montage

Accredited by the Dutch Council for Certification
VCA APPROVED by Lloyd's Register

Postbus 104 - 3370 AC Hardinxveld-Giessendam
Werkplaats: Rivierdijk 641 - 3371 EE Hardinxveld-Giessendam
Tel: 0184 - 61 22 25 - Fax: 0184 - 61 80 58

www.ArsNova.nl

collectie van professionele nieuwe kunst op internet

Aanmelding en informatie:
Art & Business
antwoordnummer 420
1780 WB Den Helder
tel./fax (0223) 623 669
e-mail artandbusiness@tip.nl

ALBAST ruwe brokstukken
R. van der Vliet,
Waterlooweg 33,
3711 BB Austerlitz
alleen na tel. afspraak, (0343) 491354

GWS -Ultra
1500 W haakse slijp- en
polijst-machine voor
het droge werk

- langdurig belastbaar
- maximaal vermogen ook op laag toerental
- speciaal ontworpen voor de zware werk-omstandigheden in de steenindustrie

Woodpecker

- Twee hamers in een
- elektrisch- pneumatische hamer
- twee standen voor grof en fijn werk
- geluidsarm, trilt minder,
- geen compressor meer nodig

Verder
compleet
assortiment aan beitels,
schuur- en slijpmateriaal
Catalogus op aanvraag

MARO

Steenhouwers- en
kunstenaarsbenodigdheden
Machines - Lasa marmer
een andere stenen

Natwerktafel van aluminium

- in verschillende maten en hoogtes verkrijgbaar,
- bovengedeelte afneembaar,
- met wateropvangbak en circulatiepomp

MARO
Zuiderdijk 28
1606 MG Venhuizen
Tel.: 0228-543406
Fax: 0228-541275
e-mail:
maromarmer@hetnet.nl
Geopend:
maandag 10 t/m 17 uur
vrijdag en zaterdag:
10 t/m 16 uur en op afspraak

ABBINK VAN DER LEE
BEDRIJFS & PROJECTVERHUIZINGEN

de specialist in :

- Kunst - en tentoonstellingenvervoer
- opslag meubilair en waardegoederen
- archiefopslag, beheer en digitaliseren

Nucleonenweg 23 3542 CD Utrecht
Tel: 030-2476000 fax: 030-2476005
www.abbinkvanderlee.nl
email: info@utrecht.abbink.nl

VE-KA. DE OVENSPECIALIST

Kiezen voor een Ve-Ka oven is kiezen voor tientallen jaren ervaring in het ontwikkelen en bouwen van keramiekovens. Kiezen voor een Ve-Ka keramiekoven is ook kiezen voor deskundig advies, niet alleen bij de aanschaf van een oven, maar ook bij het inrichten van uw werkruimte. En vanzelfsprekend kiest u met Ve-Ka voor kwaliteit en een lange levensduur, een vol jaar garantie (m.u.v. thermo- en verwarmingselementen) en een optimale service door onze eigen servicedienst.

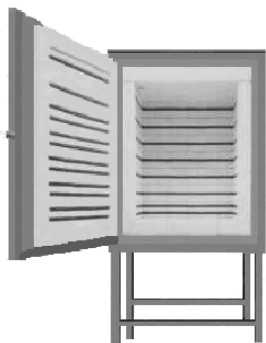
Uw leverancier voor alle materialen en gereedschappen voor keramist en hobbyist.

Ve-Ka

Industrie Keramische Grondstoffen BV
Industrieweg 7a, 6621 BD Dreumel, Telefoon (0487) 571667, fax (0487) 572764 (ook voor verkoopadressen)

TOMA

Fabrikant van ovens voor
beroep en hobby

Heuvelstraat 10,
5408 AD Volkel
Tel. 0413 27 45 30
info@toma.nl
http://www.toma.nl

AFF
materialen

KNSM-Laan 810, Amsterdam
Tel: 020-4182105 fax: 020-4180385
email: aff@aff-materialen.nl

pu-vormrubbers siliconen
alginaat kunstharsen
glasheldere harsen polyester
flexfoam speciale gipsen
gemodificeerde gipsen
wapeningsmaterialen
gietsteen metaalpoeders
pigmentpoeders
wascomposities plastilines
latex klei

www.aff-materialen.nl

SMOOTH-ON
Flexible Mold
Compounds

British
Gypsum

Chavant

Matrix

foto: atelier Karel Goudsblom

voor plastische

vormgeving

GLAZENIERSBENODIGDHEDEN

Pfann B.V.

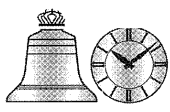
UW LEVERANCIER VOOR:

- BULLSEYE glas
- Fusing materialen
- SPEEDBURN propaan glasovens
- HOAF ARTISTIC elektrische glasovens
- Alle soorten Tiffanyglas en -gereedschappen
- Grondstoffen en gereedschappen voor het maken van glas-in-lood
- Glasverven voor het brandschilderen
- Keramische en porseleinverven
- Glasloodprofielen

OPLEIDINGEN:

- Glasversmelten / Fusing
- Glas-in-lood zetten
- Brandschilderen
- Pâte de verre

Groothandel PFANN B.V.
 Naarderstraat 73-75, NL - 1211 AK Hilversum, Nederland
 Tel. 0031 (0)35-6211551 Fax: 0031 (0)35-6210305
 E-mail: pfann@euronet.nl

Koninklijke Eijsbouts
 Anno 1872

- Een gerenommeerde, internationaal opererende onderneming.
- Producent en wereldwijd exporteur van beelden, luidklokken en torenuurwerken.
- Specialist in het invormen, gieten en afwerken van **beelden en plastieken in brons.**

- Er wordt gewerkt in zowel de zandvormtechniek als de cire-perdue methode.
- Graag verstrekken wij u vrijblijvend onze prijsopgave.
- Voor uitvoering en plaatsing van een kunstobject kunnen wij desgewenst voor technische tekeningen en sterkteberekeningen zorgdragen.

Koninklijke Eijsbouts
 Klokkengieterij en Fabriek van Toren uurwerken B.V.
 Driehoekstraat 3 - Postbus 2 - 5720 AA Asten
 tel. 0493 691445 - fax 0493 693300
 e-mail royal@eijsbouts.com

VAN TETTERODE
 GLASOBJEKTEN - AMSTERDAM

GLASWORKSHOPS voorjaar 2002

Docent	Workshop	Datum	Prijs Incl. btw
Meza Rijdsijk	Introductie glasgieten en koude bewerkingen	16 & 17 & 23 maart (weekend)	Euro 445.00
Bibi Smit	Introductie glasblazen	15 & 16 juni (weekend)	Euro 345.00
Louis la Rooy	Appliquatie- en smeltechnieken	zondag 17 maart zondag 14 april	Euro 135.00 Euro 135.00

Van Tetterode Glasobjekten
 Rhoneweg 44, 1043 AH, Amsterdam, tel 020-6145424, fax 020-6147915, email: info@vantetterode.nl
 www.vantetterode.nl

b.v. Glasbewerkings Bedrijf Brabant GBB

Kunstenaarsatelier

staat ter beschikking om evt. gezamenlijk uw kunstprojecten te realiseren op het gebied van:

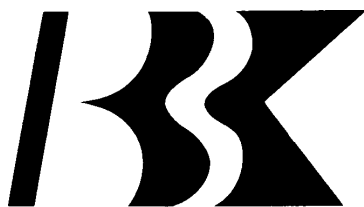
- glas-in-lood
- gebrandschilderd glas-in-lood
- glas appliqué
- glas-object verlijmingen
- decoratief gezandstraald glas

Kapitein Hatterasstraat 10
 5015 BB Tilburg

Telefoon 013 - 532 51 10
 Fax 013 - 542 73 05

Website www.gbb.nl
 E-mail info@gbb.nl

SLUIT JE AAN BIJ DE

Een formulier vindt je op pagina 21

KERAMISCH CENTRUM NEDERLAND

Oudeweg 153
 2031 CC Haarlem
 Telefoon 023 542 44 16
 Telefax 023 542 80 81

E-mail info@keramikos.nl
 www.keramikos.nl

KERAMIKOS

Ovenbouw en technische service

Keramiek- en glasovens

Benodigdheden voor pottenbakken, beeldhouwen, glas, porselein en emaileren.

Lid worden van de BBK

OMDAT ik vind dat de BBK opkomt voor de belangen en de verbetering van de positie van beeldende kunstenaars.

OMDAT de BBK zich inzet tegen de eenzijdige rationalisering die de maatschappelijke verhoudingen alleen maar tot economische betrekkingen reduceert.

OMDAT de BBK zich verzet tegen de vercommercialisering en vervlakking van de kunsten.

OMDAT de BBK zich sterk maakt tegen een overheid die kunst en kunstenaarschap tot speelbal maakt van de vrije markt maar geen waarborgen biedt voor continuïteit.

OMDAT de BBK zich sterk maakt voor de kunst als dimensie van vrijheid, ervaringsruimte, kritische reflectie, betekenisvolle verdieping, authenticiteit en integriteit.

OMDAT de BBK de discussie over kunst en kwaliteit wil bevorderen door het organiseren van congressen, lezingen, interviews en gespreksgroepen.

Of laten we ons monddood maken.

Ik word lid van de BBK

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Handtekening _____

Invullen + opsturen in gefrankeerde envelop aan

BBK
Uiterwaardenstraat 209
1079 CN Amsterdam

Telefoon (020) 6235456 Fax (020) 6249585 Internet www.bbket.nl E-mail bbk@bbket.nl

KORTINGSBON
 voor BBK leden

€ 2,50

art
 supply
 2002

KUNSTZEEFDrukKEN
VASTE PRIJZEN
OOK KLEINE OPLAGEN

Screenhouse and Marcello's is een full-service zeefdrukkerij. Naast het 'gewone' zeefdrukwerk zoals bijvoorbeeld stickers of T-shirts wordt er ook kunst gedrukt.

De kunstafdeling wordt geleid door kunstenaars en heeft de beschikking over een topdrukker; zij geven u graag een gedegen en vrijblijvend advies.

Screenhouse and Marcello's, Lekstraat 174, 2515 VZ Den Haag
 070 3853130, info@screenhouse.nl, www.screenhouse.nl

Alles wordt ouder

Maar hoe snel? Zonlicht is één van de grootste vijanden van kunstwerken. Het begint met verkleuring en eindigt met desintegratie. U zult het ongetwijfeld uit eigen ervaring weten. De laatste jaren hebben steeds meer instellingen zeer gunstige ervaringen opgedaan met foliën van Dorigo-Wierper. Door *SuperScreen* folie aan de binnenzijde van het glas aan te brengen wordt UV-straling tussen 300 en 400 nm vrijwel geheel geëlimineerd zonder dat de kwaliteit van het zichtbare licht wordt aangetast. De lichtsterkte wordt niet verminderd en er treden geen kleurverschuivingen op.

Wanneer u meer informatie wenst over UV-werende *SuperScreen* folie of andere producten van Dorigo-Wierper, zoals lichttemperende- of reflecterende foliën; licht-filtrerende rolgordijnen of verduisteringsgordijnen; ontspiegeld museaglas of direct vakkundig technisch advies, wij staan altijd voor u klaar.

Dorigo-Wierper, Nieuwgraaf 90,
 6921 RK Duiven NL, tel. (026) 3193400
 fax (026) 319 34 09,
 Internet: www.dorigo-wierper.nl

Dorigo-Wierper
 Glasbeveiligingsystemen, zonweringsystemen en zuiverende glasbeveiligingsystemen

SILEX
 POTTENBAKKERS MATERIALEN

Boetseer- en draaigereedschap

De Meerheuvel 5 • 5221 EA 's-Hertogenbosch • Postbus 2037 • 5202 CA 's-Hertogenbosch
 Telefoon: 073-631 25 28 • Fax: 073-631 25 22 • E-mail: info@silex.nl • www.silex.nl

StoneTech
 Steenhouwersbenodigdheden

Leverancier van:

- Snelbouwportaalboor
- Gresser lijnlasers
- Hijsbanden
- Tenax lijnen
- Diamantboeren
- Kettingtokels
- Platenklemmen
- Transportwagens

Sikaflex **SIMUS** **WINTER**

Stenenringweg 6a, 3795 CE Soesterberg
 Telefoon 0346 350 200, Telefax 0346 350 220
www.stonetechonline.com

Wilt u zelf aan de slag gaan, loop dan eens bij ons binnen. U vindt de meest uiteenlopende materialen voor de kunstschilder, de hobbyist en de vakman. De bij de winkel behorende lijstenmakerij verzorgt de finishing touch aan uw werk.

pen-calqu.
allpoint-crêpe.
segal-kroontjespen.
jfraster-mengbakje-viny.
verf-behang-kleurpotlood-pen.
lamuur-plakband-swast-roller-ka.
alga...
piet burghouts

kleurenhuis b.v.

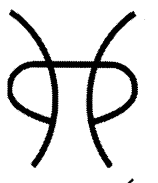
ziekerstraat 62-66 6511 lj nijmegen
tel. 024 3220751 fax 024 3241362

kunstenaars-
benodigdheden
DTP/grafische-
materialen
scholengrossier
restauratieatelier
lijstenmakerij

Bij ons bent u altijd in beeld

RIBO ART - DESIGN - EFFICIENCY
dr. Hubert Noodtstraat 47-49 7001 DS Doetinchem
tel.: 0314-326549 fax: 0314-360374
e-mail: info@ribonet.nl site: www.ribonet.nl

't Giet Atelier
atelier voor bronsgietskunst

kunst transponeren in brons

Gerrit H Pietersma
Dr. Larijweg 170A
7961 NV Ruinerwold
tel/fax: 0522 24 52 69

FENESTRA ATELIERS
tel & fax +32 (0)11-642837
postbus 423
NL-5550 AK Valkenswaard
fenestra@euronet.be

*we make your concept
in glass!*

Memo Trainingen Amsterdam

trainingen, coaching en advisering beroepsuitoefenaars kunstsector

Ondernemend in de kunstsector?

Je bent werkzaam in de kunstsector.

Je streeft naar goede resultaten, aandacht voor je werk en omzet. 'Ondernemen is een kunst, kunst is ondernemen' is een praktisch en effectief management-trainingstraject voor beroepsuitoefenaars in de kunstsector.

Aan bod komen onder andere zelfmanagement, communicatieve vaardigheden, financieel management, marketing, belastingen en administratie.

Je trainer fungeert als persoonlijk adviseur.

Subsidiëring van de deelnamekosten is mogelijk.

Ondernemen is een kunst, kunst is ondernemen

start in 2002 te

Amsterdam

Groningen

Hilversum

Maastricht

Rotterdam

Utrecht

meer weten?

Bezoek in 2002 de gratis informatiemiddagen over het traject.

Voor data, vragen of aanmeldingen:

MTA

Postbus 63206

1005 LE Amsterdam

T/F 020 68 22 677

e mta.cb@planet.nl

page http://home.wxs.nl/~ftitsela

FULL-COLOR KUNSTKAARTEN

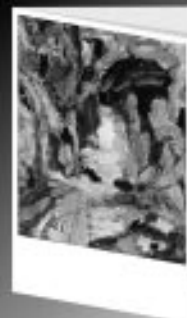
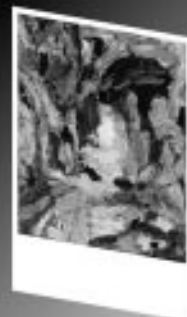
Art Support vervaardigt full-color kunstkaarten in vaste oplagen van 250, 500 of 1.000 stuks.

Wij werken altijd met een proefdruk en met een vaste, overzichtelijke productieplanning zodat u altijd weet waar u aan toe bent.

U kunt dia's, foto's en originelen tot A3-formaat aanleveren.

Al voor € 140,00 all-in (excl. BTW) maken wij voor u een eigen full-color kunstkaart.

Vraag vrijblijvend naar onze prijslijst en voorbeelden.

POSTERS
FOLDERS
BROCHURES

Onze brochure 'Grafische producties in kaart' geeft ook informatie over onze andere producties. Vraag hier naar of kijk op internet.

ArtSupport
Grafische Dienstverlening

Erik Pinksterblomstraat 66
4906 ET Oosterhout
Tel: 0162 471440 • Fax: 0162 471441
www.artsupport.nl
artsupport@artsupport.nl

KUNSTDRUKWERK

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

de BBK '69, waarin de Veertig en hun aanhangers verder gingen.

Binnen de vernieuwde BBK vormden zich al snel twee fracties. De ene stroming wilde een maatschappijkritische opstelling combineren met actie voor de verbetering van de sociale positie van kunstenaars, de andere stroming gaf absolute prioriteit aan maatschappijkritiek en kunstpolitiek en richtte zich vooral op vernieuwing van het kunstbeleid. Er ontstond een bittere strijd om elk agendapunt en elke positie die in de vereniging vacant kwam. Vakbondsstrijd om de positie van kunstenaars in de BKR te verbeteren, kwam volgens de radicale stroming van voorzitter Bob Bonies neer op "versterking van het kapitalisch systeem en ondermijning van de positie van kunstarbeiders." Leden uit de vakbondsstroming beschouwden politiek kleur bekennen door de BBK als een goede zaak, maar het betitelen van 1500 individuen als "kunstarbeiders" vonden zij vervreemdend werken. Zonder al die poespas konden kunstenaars ook wel weten dat ze uitgebuit werden!

3x BBK

In de periode 1971-1972 ontstond uiteindelijk de finale machtsstrijd tussen de fracties. In januari 1972 werd een nieuw bestuur gekozen, waarin de standpunten van de gematigde fractie alsmede het waarborgen van de democratie hoofdpunten van beleid werden binnen de vereniging. Bonies c.s. zetten hun strijd voort in het BBK-gewest Den Haag. Zij werden uiteindelijk geroyeerd door de BBK, waarna ze in 1973 hun eigen vereniging oprichtten, de Bond van Beeldende Kunst Arbeiders (BBKA). Er waren nu drie BBK's: de traditionele BBK '69, de vernieuwde BBK en de BBKA. Naast de drie BBK's ontwikkelde de vakgroep Beeldend van de

kunstenaarsbond NVV (later Kunstenbond FNV) zich tot de vierde landelijke organisatie van beeldend kunstenaars. Wat de instandhouding van de BKR betreft, zat deze bond op een lijn met de BBK en trokken deze bonden een aantal malen met elkaar op om de regeling te verdedigen.

De Graaf en Brinkman

Vanaf 1982 ging er met het aantreden van het kabinet Lubbers I een andere wind waaien in het Nederlandse politieke landschap. Er was een enorm begrotingstekort en de werkloosheid liep steeds verder op. De begroting voor de BKR dreigde met 7,6 miljoen te worden overschreden en daarom wilde staatssecretaris De Graaf van Sociale Zaken bezuinigen op de BKR-uitkeringen. Iedere kunstenaar zou hierdoor 15% op de uitkering moeten inleveren, alsmede de prijscompensatie. Op 2 maart 1983 vergaderde de Tweede Kamer met de staatssecretaris en minister Brinkman van WVC (Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) over de BKR. Eerder die week hadden leden van de Vaste Kamercommissie van Sociale Zaken en WVC vrij heftig gereageerd op de voorstellen van De Graaf. Tijdens het debat van 2 maart werden door politici van vrijwel alle fracties kritische opmerkingen gemaakt over de plannen. De coalitiepartners CDA en VVD trokken bij monde van hun woordvoerders de volgens de staatssecretaris te verwachten groei van het aantal gebruikers van de BKR in twijfel. Zij drongen aan op uitstel tot 1 augustus om dan te bezien of de begrotingsoverschrijding verder zou oplopen dan 7,6 miljoen en als dat het geval was, alsnog maatregelen te nemen. CPN-woordvoerder Gijs Schreuder merkte op dat "het besluit tot wijziging van de BKR" een regelrechte

Foto: © Hans-Joachim Schröter

Ledenvergadering in Den Haag 1974

jobstijding is voor de betrokken kunstenaars. Zij worden geconfronteerd met een achteruitgang van inkomen van 200 tot 700 gulden (bruto per maand). Een aantal van hen zal het beroep moeten opgeven, hetgeen heel ernstig is." Verder vond de Kamer (met name PVDA en CPN) het ongepast dat de voorstellen per 1 maart waren doorgevoerd zonder overleg met de Kamer en met vertegenwoordigers uit het "veld".

Minister Brinkman meende dat er "tal van beeldende kunstenaars zijn die geen staatssteun krijgen en toch goed kunnen rondkomen". Hij pleitte ervoor een aantal fondsachtige activiteiten zoals stipendia, beurzen, enzovoort te versterken en het aankoop- en opdrachtenbeleid te intensiveren. Dat zou de

kwaliteit en de vernieuwing van de kunst ten goede komen en de geldstromen meer in de richting van kunst-beleid sturen in plaats van sociale zekerheidsbeleid.

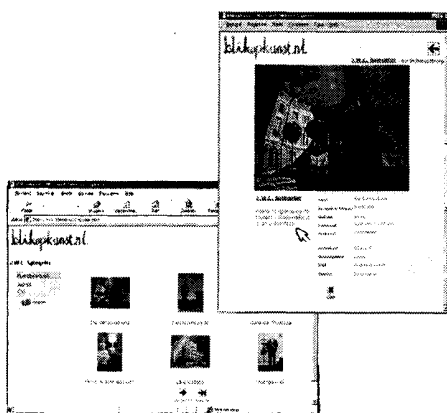
Op 17 februari 1983 had de BBK reeds een demonstratieve actie in het Van Goghmuseum te Amsterdam georganiseerd, waar zo'n 300 kunstenaars aan deelnamen. Het leverde landelijke publiciteit op, tot over de grenzen. Onder druk van deze actie zegde staatssecretaris De Graaf toe op die dag om 16.15 u een delegatie van de BBK te zullen ontvangen. Binnen de beeldende kunstwereld stak de BBK duidelijk haar nek uit om de BKR in een levensvatbare vorm te behouden. In de Centrale BKR-commissie verwierpen de BBK vertegenwoordigers de bezuinigingsmaatregelen van De Graaf. Zij waren er verder op tegen dat de Centrale Commissie alternatieve bezuinigingsvoorstellen zou doen. Dat zou de politiek slechts in de kaart spelen. De Commissie leverde die alternatieven wel, met een afwijzend minderheidsstandpunt van de BBK. Op 18 augustus 1983 startte de BBK de actie "De BKR, gebruik hem beter" om te proberen via gemeentelijke en provinciale overheden tot een betere toepassing van de Regeling en een inkomensgarantie voor kunstenaars te komen. Veel leverde deze actie niet op, ook de lagere overheden kampten met bezuinigingen.

STOPERA

In maart 1983 had het BBK-gewest Amsterdam op de algemene ledenvergadering een verklaring aangenomen dat de aangesloten kunstenaars geen medewerking zouden verlenen aan de "versiering" van de Stopera, het nieuwe gemeentehuis/operagebouw van de gemeente Amsterdam. In het kader van de 2% procentregeling was er een budget van 1,4

een volwaardige internetsite bij

blikopkunst.nl

Uw eigen adres en telefoonnummer. Geïnteresseerde kunstkopers nemen dus direct contact met u op.

Voor een éénmalig bedrag van 80 Euro heeft u al een eigen site met drie afbeeldingen. Voor 7 Euro per afbeelding kunt u onbeperkt bijplaatsen.

Bij blikopkunst.nl krijgt u een volwaardige internetsite met uw eigen adres en telefoonnummer. Deze internetsite kunt u naar keuze aanvullen met:

- afbeeldingen van kunstwerken
- aankomende exposities
- uw filosofie over kunst
- een curriculum vitae

Boven alles wordt blikopkunst.nl druk bezocht door kunstliefhebbers en kopers. Dankzij de intensieve reclamecampagne van Brand Bier in kranten, tijdschriften en op televisie.

Meer weten? Bel (020) 42 33 571 of mail naar info@kunstkontakt.nl

Kunst
IN DE POLDER

Grote sortering
beeldhouwstenen uit Zimbabwe o.a.

Tengenege serpentine,
Ruvunga serpentine,
Chiwesche opalstone,
Springstone, Cobaltstone, Lepidolite.

Van 1 tot 250 kg per steen.

Beeldhouwgereedschap voor hard- en
zachtsteen.

Azobé consoles in diverse maten.

Turfspoor 195, 2165 AW Lisserbroek
Tel.: 0252-422078 Fax.: 0252-421959
E-mail: kunstindepolder@planet.nl

15 ▶ 20 MEI 2002

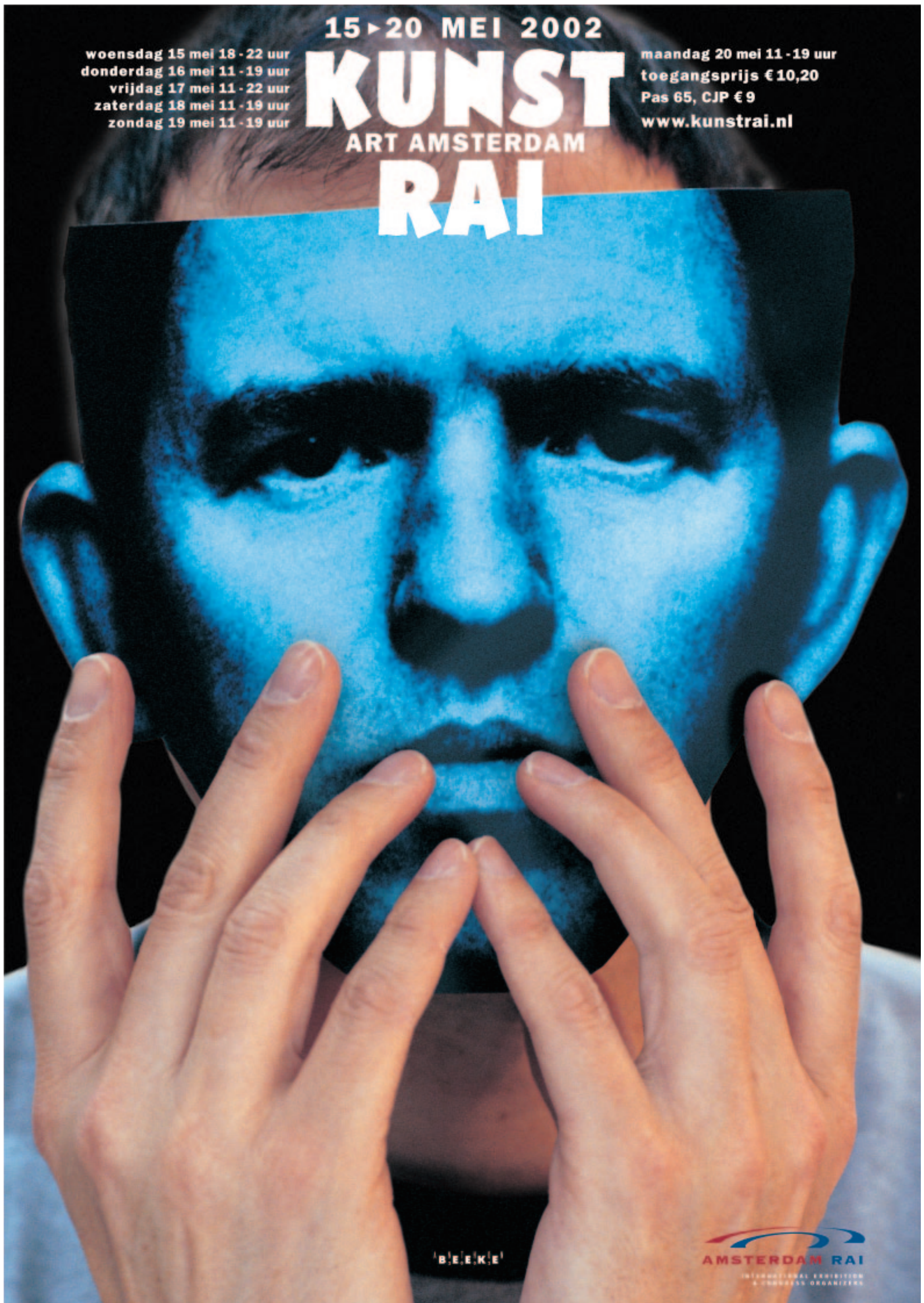
woensdag 15 mei 18 - 22 uur
donderdag 16 mei 11 - 19 uur
vrijdag 17 mei 11 - 22 uur
zaterdag 18 mei 11 - 19 uur
zondag 19 mei 11 - 19 uur

KUNST

ART AMSTERDAM

RAI

maandag 20 mei 11 - 19 uur
toegangsprijs € 10,20
Pas 65, CJP € 9
www.kunstrai.nl

'B.E.E.K.E'

AMSTERDAM RAI
INTERNATIONAL EXHIBITION
& CONGRESS ORGANIZERS

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

miljoen gulden (2% van de bouwkosten was 6 miljoen!) beschikbaar voor kunsttoepassingen. De kunstcommissie Stopera wilde vooral buitenlandse grote namen opdrachten geven. Op de informatiedag 10 december 1983 in Carré, begonnen "contra-versierders" direct bij aanvang de zaal vol te hangen met teksten en fotomateriaal uit het informatiearchief "protesten rond de Stopera". De bijeenkomst eindigde in chaos en werd uiteindelijk afgebroken.

De Federatie van Kunstenaarsverenigingen en BBK '69 lanceerden in maart 1983 reeds plannen voor nieuw kunstbeleid en boden hun rapporten aan minister Brinkman aan.

De BBK noemde dat in haar krant, nummer 148 (april 1983) "stroop om de mond van Brinkman, die al vele malen heeft beweerd dat hij wel kunstbeleid wil maken als hij de centen maar krijgt". Volgens de BBK zou Brinkman dat geld willen verkrijgen door de BKR af te schaffen en daarvoor in de plaats een systeem van fondsen, stipendia, opdrachten, enzovoort op te zetten, onder één ministerie, dat van WVC. De BBK wenste onverkort vast te houden aan handhaving van de BKR als arbeidsregeling voor kunstenaars en die regeling een wettelijke basis te laten krijgen, waardoor een minimale inkomensgarantie geregeld zou worden.

IVA

Een onderzoek van het IVA, verbonden aan de katholieke Universiteit Tilburg, wees onder meer uit dat 95% van de professionele beeldend kunstenaars mede afhankelijk was van inkomen van partner, part-time baan of de BKR. De vrije markt zou slechts kunnen functioneren als zelfstandige inkomstenbron voor kunstenaars als de totale omzet met de factor 2,32 zou stijgen, uitgaande van 10.000 professionele kunstenaars. Een andere uitkomst van het onderzoek was dat de BKR-gebruiker een bevlogen kunstenaar was die zich op intensieve wijze met beeldende kunst en het maken van kunstwerken bezig hield. Diegenen die buiten de BKR werkten, werden qua beroepsmatigheid over het algemeen als "zwak" aangemerkt.

Op 13 april 1983 werd door Henk Hesselius, voorzitter van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers (NKvB) mede namens de BBK, BBK '69, BBKA, BBV en Kunstbond FNV een petitie met 13.500 handtekeningen aangeboden aan Mw. Kraaijeveld-Wouters, vicevoorzitter van de Tweede Kamer. De handtekeningen waren verpakt in de vorm van een schoorsteen, vergezeld van pakketjes met catalogi van werk dat in zeker 90% van de gevallen met steun van de BKR tot stand was gekomen.

Op zaterdag 25 juni boden Rotterdamse kunstenaars Mw. Ria Lubbers een portret aan van haar echtgenoot, minister-president Ruud Lubbers, dat half was afgemaakt, om aan te geven dat zij door de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen in de toekomst hooguit half werk zouden kunnen leveren. Ook in andere delen van het land vonden acties plaats, bijvoorbeeld het uitroepen van de republiek Rottum en het "versieren" van het Van Abbemuseum.

Tussen 9 en 29 december 1983 werden alle grote musea in Nederland, waaronder het Stedelijk Museum te Amsterdam en het Rijksmuseum, een of meerdere dagen bezet. Over het algemeen toonden de museumdirecties begrip voor de actievoerende kunstenaars.

Per 1 januari 1984 werd de BKR-regeling gewijzigd, waardoor eisen van professionaliteit werden aangescherpt en de BKR een aanvullend karakter kreeg door de instelling van de inkomenseis. Een bepaald bedrag, aanvankelijk 3000 gulden, al snel opgetrokken tot 6000 gulden, moest uit

Ledenevenement te Dordrecht 11 oktober 1980

Foto: © Hans-Joachim Schröter

artistieke werkzaamheden zelf worden verdiend om in aanmerking te kunnen komen voor de BKR-regeling. Door deze eis zouden meer en meer kunstenaars in de bijstand komen.

Proces tegen de Staat

De BBK dagvaardde daarop de Staat der Nederlanden wegens handelen in strijd met de zorgvuldigheid en de beginselen van behoorlijk bestuur. Verder uitte de BBK haar vrees dat binnen twee jaar de helft van de gebruikers uit de BKR zou vallen en dat dit niet in verhouding stond tot bezuinigingen op andere terreinen van overheidszorg. Verder eiste de BBK (indien onverbindend verklaren van de wijziging niet zou lukken) een

Wat verdient een kunstenaar met visie?*

* Een pensioen met volledige winstdeling.

U werkt in de wereld van kunst en cultuur? Dan is er voor u een unieke pensioenmogelijkheid: het pensioen met volledige winstdeling van Kunst en Cultuur Pensioenen.

Kunst en Cultuur Pensioenen is speciaal voor deze sector opgericht en werkt op non-profit basis, zodat al het rendement bij u terugkomt. Zo kunt u al vanaf f 75,- per maand (fiscaal aftrekbaar) een mooi, aanvullend pensioen opbouwen. Meer weten? Stuur ons deze coupon of bel: 070 - 306 56 78.

In een envelop zonder postzegel sturen naar: Kunst en Cultuur Pensioenen, Antwoordnummer 84228, 2508 WB 's-Gravenhage. Of faxen naar: 070 - 358 46 16.

JA, stuur mij meer informatie.

Naam: m/v

Adres:

Postcode + Plaats:

Telefoon:

Geboortedatum:

Kunst en Cultuur Pensioenen
De Kunst van Verzekeren

DE VERENIGING

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

nauwkeurige omschrijving van de begrippen "artistieke kwaliteit" en "maatschappelijke erkenning", begrippen waar in de gewijzigde BKR-regeling zeer op gehamerd werd. Dit proces werd in maart 1985 na uitspraak door de rechter op alle punten door de BBK verloren. De rechter beriep zich bij het vonnis op het regeerakkoord en liet volgens het verslag in de BBK-krant van april 1985, veel van de door de BBK aangevoerde rapporten en adviezen links liggen.

Medio 1984 kwamen de ministers Deetman (Onderwijs) en Brinkman (WVC) met voorstellen om het aantal kunstacademies in te krimpen. Verder werden fusies aangemoedigd tussen de hogescholen, ook met hogescholen in andere disciplines (bv. ballet). Ze moesten minimaal 600 studenten hebben en drie studierichtingen kunnen aanbieden, namelijk lerarenopleiding, industriële vormgeving en autonome kunsten. Er zouden naar verwachting 6 à 7 kunstacademies overblijven, verspreid over het land. Volgens de BBK zouden hierdoor grote scholen-gemeenschappen ontstaan die, mede door de voorgenomen verkorting van de studieduur met twee jaar, zouden leiden tot een zeer onpersoonlijk geheel.

Eveneens in 1984 introduceerde het ministerie van WVC de kunstkoopregeling. De BBK vreesde vermindering van rechtstreekse verkoop uit ateliers, omdat de koper liever vijf jaar afbetaalt zonder rente dan rechtstreeks koopt, waardoor de kunstenaar bijna verplicht werd via galeries te verkopen, die 40% commissie inhielden.

Staatssecretaris De Graaf kwam met voorstellen om de samenstelling van de BKR-commissies zo te veranderen dat BKR-gebruikers er geen zitting meer in zouden hebben en werden vervangen door ambtenaren en 'deskundigen'.

Bezetting Van Abbemuseum te Eindhoven in december 1983

Foto: © Hans-Joachim Schröter

Op zaterdag 17 november 1984 maakten twee leden van het landelijk bestuur van de BBK, voorzitter Bard Houtkamp en vice-voorzitter Henk Willigendael, in het NOS-journaal bekend dat er een scheuring in het landelijk bestuur was ontstaan en dat zij opstapten en hun lidmaatschap opzegden. Op 16 november had Willigendael reeds een ultimatum gesteld aan het bestuur om op te stappen, hetgeen de overige bestuursleden niet deden. Houtkamp en Willigendael vonden dat hun collega's

teveel als politieke groepering optraden. Zijzelf wilden liever open, officieel overleg met de overheid, in plaats van individuele contacten met politici en acties, die binnen de BBK in hun ogen teveel onrust wekten. De overige bestuursleden gaven een verklaring uit, waarin zij zeiden met verbazing van de NOS-uitzending kennis te hebben genomen. Verder vonden zij dat de twee dissidenten naam en betekenis van de BBK in diskrediet hadden gebracht en spraken zij nadrukkelijk

hun afkeer uit van de actie: "de BBK staat voor een door het socialisme geïnspireerd beeldend kunstbeleid en kent als zodanig een lange traditie van acties. Zij voelt zich nauw verbonden met de sociale strijd van uitkeringsgerechtigden en andere kwetsbare groepen in onze samenleving. De BBK kan geen "ja" zeggen tegen dit regeringsbeleid, zelfs geen half ja."

Op 17 december 1984 vond onder "technisch" voorzitterschap van Jan ten Voorde een buiten-

professionele kunstschildersmaterialen voor scherpe prijzen!

**Winsor & Newton
artists olieverf
met**

**50%
korting**

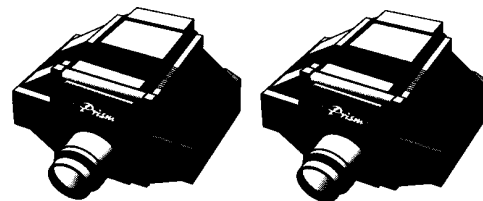
vraag de gratis kleurkaart
tube 37 ml.

**Galeria
acrylverf
500 ml.
alle kleuren**

€ 6.10

vraag de gratis kleurkaart

**Artograph
Super Prisma
tekenprojector
fabrieksprijs • 633.-
nu**

€ 450.-

prijzen zijn inclusief BTW

**Vraag de gratis
Martin Brinkhuis
catalogus**

**kunstschildersmaterialen
MARTIN BRINKHUIS**

willemstraat 66 7551 DN hengelo
tel.: 074-2452555 fax: 074-2452550

Discussie met R.H. Fuchs tijdens de bezetting van het Van Abbemuseum

Foto: © Hans-Joachim Schröter

gewone ledenvergadering plaats. Het beleid van politieke strijd en acties, als zijnde onvermijdelijk om de belangen van kunstenaars te verdedigen, werd algemeen goedgekeurd in vervolg op de verklaring die op de plenaire vergadering van 4 december was aangenomen. Op de jaarvergadering van 22 maart 1985 werd Jaap Lok tot nieuwe voorzitter gekozen.

WVC strijkt met de buit

In de BBK-krant kwam meer aandacht voor de positie van vrouwen in de kunst. Ze kwamen bijna nooit in aanmerking voor de BKR, omdat ze meestal geen kostwinner waren. Dat maakte het moeilijk voor vrouwen om als kunstenaar aan het werk te komen.

In de loop van 1986 kwamen er steeds meer tekenen dat de BKR zou worden overgeheveld naar het ministerie van WVC en geleidelijk zou worden afgeschaft. Het aantal gebruikers was al teruggelopen van ongeveer 3000 in 1983 tot ongeveer 1000, vanwege de inkomenseis, die nu op 8000 gulden lag. Na de verkiezingen van 1986 besloot het demissionaire kabinet-Lubbers inderdaad om de BKR af te schaffen. Zestig miljoen gulden van de vrijkomende gelden ging naar WVC. De helft ging het ministerie zelf gebruiken om Nederlandse kunst van nationaal en internationaal niveau te steunen, de andere helft zou worden verdeeld over de provincies en de vier grote steden voor subsidieprojecten. De kunstenaars gingen in de bijstand.

WVC wilde de "top" steunen. De brede groep daaronder die "tijdelijk niet in staat is om zelf voldoende inkomsten te verwerven om het beroep uit te oefenen en aangewezen zullen zijn op een sociale voorziening", kwam terecht in wat men het Vangnet noemde, een beroepskostenvoorziening die niet in mindering gebracht zou worden op een sociale uitkering. WVC ging hierbij uit van maximum 300 gevallen, volkomen irreëel in de ogen van de BBK.

Deze startte opnieuw acties, onder meer door de kantine van het ministerie van WVC te bezetten. Op 19 november 1986 ging de Tweede Kamer akkoord met de opheffing van de BBK per 1 januari 1987.

De regering richtte het Fonds voor de Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst op, die individuele subsidies en beroepskosten vergoedingen zou gaan uitkeren. De limiet van

300 kunstenaars werd losgelaten. Er kwam een tijdelijke regeling waarbij het ministerie van WVC zelf beroepskostenvergoedingen uitkeerde aan professionele beeldende kunstenaars. Tweeduizend van hen voldeden aan de eisen van professionaliteit, maar slechts ongeveer duizend kregen de beroepskostenvergoeding omdat het budget niet toereikend bleek. Professionaliteit bleek dus geen garantie voor een beroepskostenvergoeding, wat de term "vangnet" tot een aanfluiting maakte.

HET FONDS

Het Fonds voor de Beeldende Kunst, per 1 februari 1988 in werking, verwachtte in 1989 17% van de aanvragen voor een beroepskostenvergoeding te kunnen honoreren.

Men bedacht een ludiek plan onder het motto: "Adopteer een Kamerlid!" Iedere kunstenaar die deelnam aan dit plan zou een Kamerlid meenemen op atelierbezoek en naar tentoonstellingen, om zodoende interesse op te wekken.

Op de extra ledenvergadering van 22 februari 1989 werd de heraansluiting (per 1 juli 1989) bij de Federatie van Kunstenaarsverenigingen goedgekeurd. De Federatie was meer dienstverlenend en overkoepelend geworden.

De WIK

In september 1994 kwam staatssecretaris Nuis voor het eerst met een aankondiging een basisfonds voor de kunst te willen oprichten. Het beroepsveld had hiertoe in 1993 reeds voorstellen gedaan. In de voorstellen van het beroepsveld was de uitkering 50% van het minimumloon plus gezinstoeslag. Men zou kunnen bijverdienen tot 100% van het minimumloon. Beroepskosten tot 10.000 gulden waren vrijgesteld van belastingheffing. Uiteindelijk ging de regeling per 1 juli 1998 in onder de naam WIK (Wet inkomensregeling Kunstenaars), waarbij de kunstenaar 70% van het bijstandsniveau ontving, mocht bijverdienen tot 125% van het bijstandsniveau en voor 10.000 gulden beroepskosten per jaar vrijgesteld was van belastingen. Een alleenstaande kunstenaar zou dus in 1998 957,27 gulden netto per maand ontvangen, niet eens genoeg voor de vaste lasten! Verder had de BBK becijferd dat kunstenaars gemiddeld 16.000 gulden per jaar aan beroepskosten kwijt waren. Na maximaal vier jaar moest de kunstenaar zichzelf kunnen bedruipen, anders

volgde bijstand met sollicitatieplicht en omscholingscursussen. Het spreekt voor zich dat het "veld" zeer teleurgesteld was over deze regeling, men zag de eigen voorstellen als het minimum. De trend naar zelfstandige inkomensverwerving voor kunstenaars zou onder staatssecretaris Rick van der Ploeg nog verder worden doorgetrokken richting het zogenaamde "cultureel ondernemerschap". Het is echter een feit dat de vrije markt te klein is om te bewerkstelligen dat iedere professionele

kunstenaar in Nederland van zijn of haar werk kan leven. De BKR was na de oorlog steeds meer aan betekenis gaan winnen en was uitgegroeid uit tot een situatie, die niet meer weg te denken viel. Er was een infrastructuur tot stand gekomen van onder meer artotheken, publieke uitleenfaciliteiten, opdrachtmogelijkheden en educatieve projecten. Zo'n 3500 mensen vonden destijds een bestaan in de beeldende kunst. De grond onder dit alles was afgebroken en vervangen door een regeling die schamper werd omschreven als WAK, Wet Armoedevoorziening Kunstenaars. Deze gang van zaken toont vooral aan dat een beroepsvereniging als de BBK een duidelijk recht van bestaan heeft!

Deze tekst is over de periode 1945- 1983 gebaseerd op de afstudeerscriptie van Teunis IJdens, eerder gepubliceerd in het Bulletin Nederlandse Arbeidersbeweging, aangevuld met informatie uit het BBK-archief dat zich in het Instituut voor Sociale Geschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen te Amsterdam bevindt en algemeen bewerkt voor de BBK-krant door Rob den Boer, beeldend kunstenaar.

Vanaf het jaar 1983 tot 2002 is de tekst door Rob den Boer geschreven op basis van gegevens uit de BBK-kranten uit deze periode.

Beter tekenen? Beter schilderen? Beter leren kijken?

Ook verkrijgbaar bij kiosk en speciaal-zaken in teken- en schildermaterialen.

Palet & tekenstift

Hét kunstmagazine voor iedereen die van kunst houdt!

Verschijnt 6x per jaar.

Prijs € 29,95.

AANBIEDING € 25,-

(VOOR BBK-LEZERS)

Kom voor een **GRATIS** proefnummer (ook voor uw leerlingen) van Palet & tekenstift naar de:

ART SUPPLY 2002

Op 6 en 7 april

van 10.00-18.00 uur.

Bagagehal Kunstwerk Loods 6
KNSM-laan 143 Amsterdam.

Voor info of een abonnement:

Uitgeverij ARTI, Frieseweg 109, 1823 CC Alkmaar

Tel. 072 - 5117506 (Vanuit België: 003172-5117506), fax. 072 - 5151389

E-mail: artituitgeverij@cs.com Web: www.paletentekenstift.nl

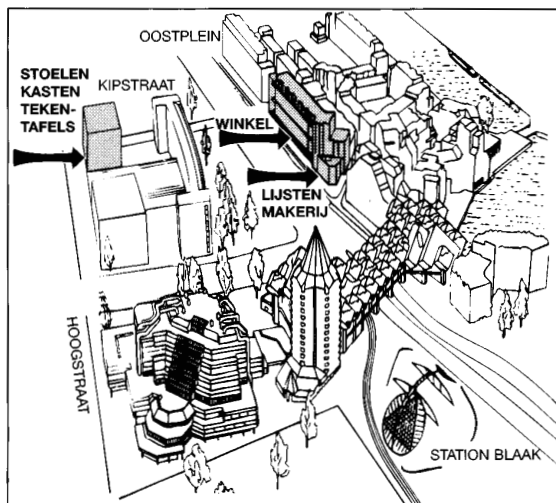
harolds grafiek

Burgm. van Walsumweg 730,
3011 MZ Rotterdam

Tel. 010 - 412 05 12, fax 010 - 411 33 21

E-mail: verkoop@harolds.nl

700 m² kunstschilder-, teken- en grafische materialen

op 100 meter afstand van:
NS station Blak, Metro-station Blak,
Tramlijn 3, 13, 17, Bus 32, 49

Openingstijden winkel en lijstenmakerij:

ma t/m vr van 9.00 tot 18.00 uur
vrijdag van 9.00 tot 21.00 uur
zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur

Openingstijden showroom
stoelen, kasten & tekenafels:
Hoogstraat 72 hoek Kipstraat
ma t/m vr van 9.00 tot 17.00 uur

Veelzijdig en vormgevend in glas

Gebogen glas
Gesmolten glas o.a. fusing
Glasontwerpen
Uitvoering van glasobjecten
Glas zandstralen en appliqueren
Glazen vloeren en trappen

T TETTERODE GLAS VOORTHUIZEN

Appelseweg 13, 3781 MD Voorhuizen
Tel. 0342 - 47 20 83, Fax 0342 - 47 17 94
Website: <http://www.tetterodeglas.nl>

PRINS
KUNSTSCHILDERS
MATERIALEN

Turfmarkt 26, 2011 CB Haarlem
Telefoon 023 - 532 18 74, fax 023 - 531 07 34

Geopend: dinsdag t/m zaterdag van 9.00-17.00 uur

ZEER SCHERPE PRIJZEN!

SOMERSET
PRINTING PAPERS
Rondzeef papier gemaakt van 100% katoenvezels. Zuurvrij en gebufferd met calcium carbonaat. (pH waarde = 8.5) Met vier schepranden en watermerk.

SOMERSET
ENHANCED PAPER
Somersetpapier voorzien van een speciale coating voor perfecte drukresultaten op de inktjet printer.

Monster aanvragen?
Bel één van de onderstaande telefoonnummers!

JAN BEST GRONINGEN

Levant

Westerkade 21 9718 AS Groningen Tel 050 314 25 01 Fax 050 312 59 85
Levantkade 85 (KNSM-eiland) 1019 MJ Amsterdam Tel 020 419 96 18 Fax 020 419 96 89
Website <http://www.euronet.nl/users/janbest/>
E-mail adres: janbest@euronet.nl

FOR ART CONSTRUCTIONS **ciltron**
ELEKTROTECHNIEK ■ METAALTECHNIEK ■ LICHTTECHNIEK

- Ciltron realiseert met gevoel en precisie werken naar ontwerp van de kunstenaar, die voor eigen atelier te omvangrijk zijn.
- Ciltron beschikt over een specialistische werkplaats met zeer vakbekwame mensen, die meedenken in het proces en hoge visuele kwaliteitseisen begrijpen.
- Ciltron tekent voor constructies in o.a. staal, roestvast staal, cortenstaal, messing, aluminium (eventueel in combinatie met bijv. kunststof, steen, beton, hout, enz.).
- Ciltron draagt zorg voor:
 - sterkteberekeningen
 - het uitvoeren van grond- en fundatiewerkzaamheden (bijv. heilwerkzaamheden, het vervoer, de montage op locatie enz.).
 - het aanvragen van vergunningen (indien gewenst)
- Ciltron's informatie- en documentatiepakket kunt u aanvragen bij de heer M.L. Lommers, hoofd Metaaltechniek. Telefoon (0184) 43 41 31.

CILTRON B.V.
Lelystraat 50 - 3384 AJ Sliedrecht
Postbus 229 - 3360 AE Sliedrecht
Telefoon (0184) 43 41 41
Fax (0184) 42 26 21
Website: www.ciltron.nl/metaaltechniek
E-mail: metaal@ciltron.nl

Pinto
TEKEN- EN SCHILDERMATERIALEN EN TEVENS CURSUSATELIER NOORDWIJK

SHOP - ART SUPPLY
ATELIER - CURSUSSEN
GALERIE - EXPOSITIES
OPENT MAART 2002

HOOFDSTRAAT 77 2202 EV NOORDWIJK TEL (071) 3647628

**art
Supply
2002**

Vakbeurs voor kunstenaarsmaterialen en -gereedschappen

 6 en 7 april 2002 | 10.00 - 18.00 uur
Bagagehal Kunstwerk Loods 6

KNSM-laan 143 | Amsterdam

 www.artsupply2002.nl **[071] 364 37 37**

 Toegang € 12,50 p.p.
Leden van FvK en BBK € 10,- p.p.
Studenten van kunstacademies € 7,50 p.p.

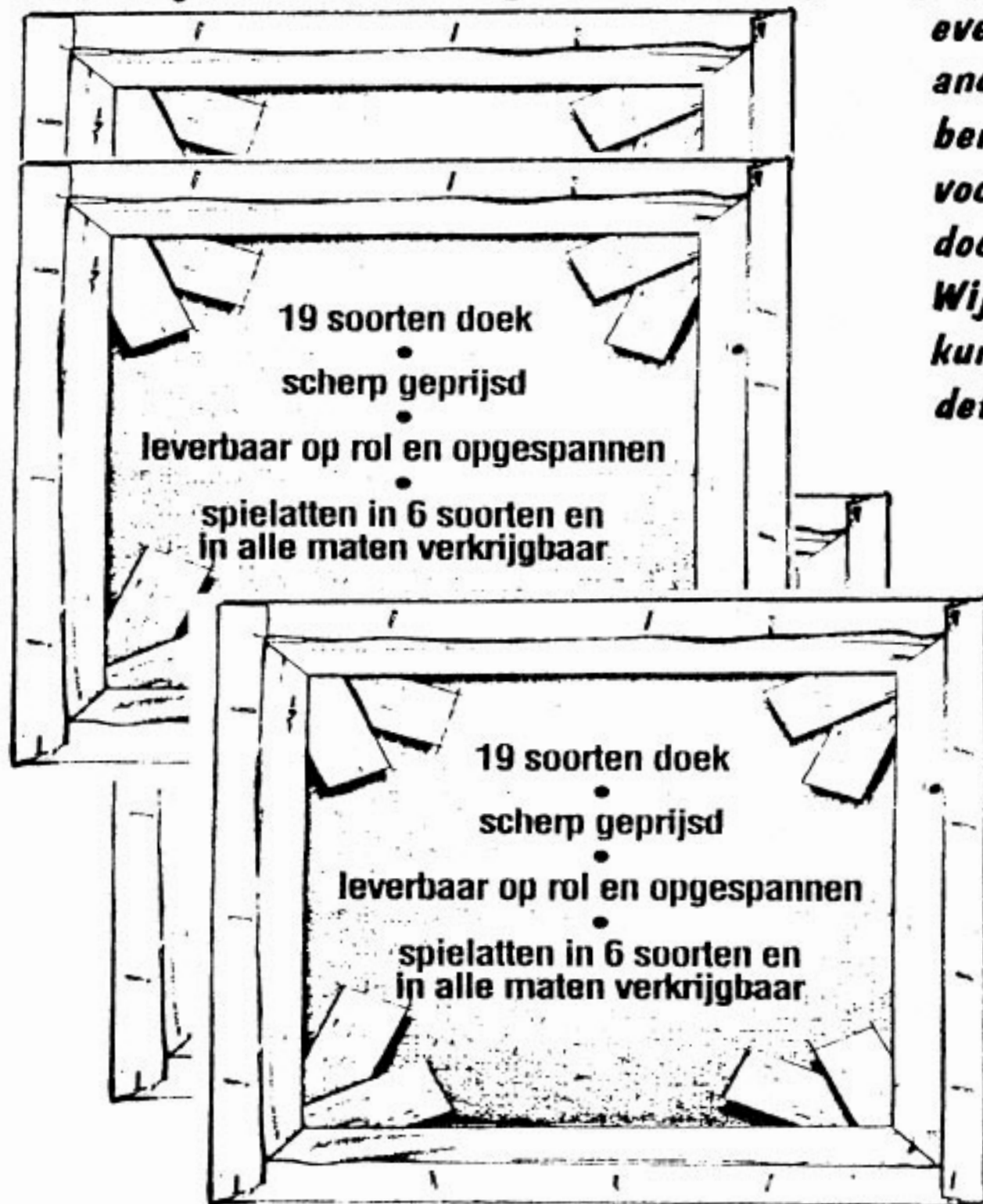
*Art Supply 2002 is een initiatief van de Federatie van Kunstenaars-
verenigingen en de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars in
samenwerking met Targetplanning en Wildeman Expo Consult.*

Winsor & Newton | Liquitex
Stichting Kunstenaarsmateriaal
Kunstenaars & CO | Koninklijke Talens

De basis voor een goed schilderij begint bij een schildersdoek van HOOPMAN.

Wij leveren uitsluitend Claessens Vlaams schildersdoek op rollen of opgespannen. Onze spielatten zijn van uitstekende kwaliteit en in verschillende breedtes te verkrijgen. Voor de beroepskunstenaar zijn onze verlijmdespielatten in 6,5 CM of 9,5 CM een uitkomst. Het kromtrekken van deze spielatten is bij normaal gebruik uitgesloten. Voor vragen en een zeer gunstige prijsopgave kunt U ons altijd

even bellen. Ook voor al uw andere kunstschildersmaterialen bent U bij ons aan het juiste en voordelige adres. Het hele jaar door zeer vele aanbiedingen. Wij leveren aan beroepskunstenaars, amateurs en detailisten.

Wij zijn ook op de

**art
supply 2002**

beurs

HOOPMAN VOOR EEN BETER ADVIES

Marnixstraat 47, 1015 VA Amsterdam. Telefoon 020 - 624 60 45.

BLADGOUD DE SPHINX®

Al 140 jaar bewezen kwaliteit
Speciaal Garantie
Dubbel Torengoud

DE SPHINX BLADGOUD

diverse bladmetalen-poeders - verguldgereedschap
Kölner 2 componenten mixtion - Le Franc mixtion

DULLER&CO
AMSTERDAM
tel. 020-6842332
fax 020-6846156

*korte cursussen in
vergulstechnieken*

LINOVA
ZUTPHEN
tel. 0575-542300
fax 0575-542311

België: Lamote tel. 051-200465 fax 051-225579

SINDS 1996

ANDOR
PROD Art

A. I. SMEELE

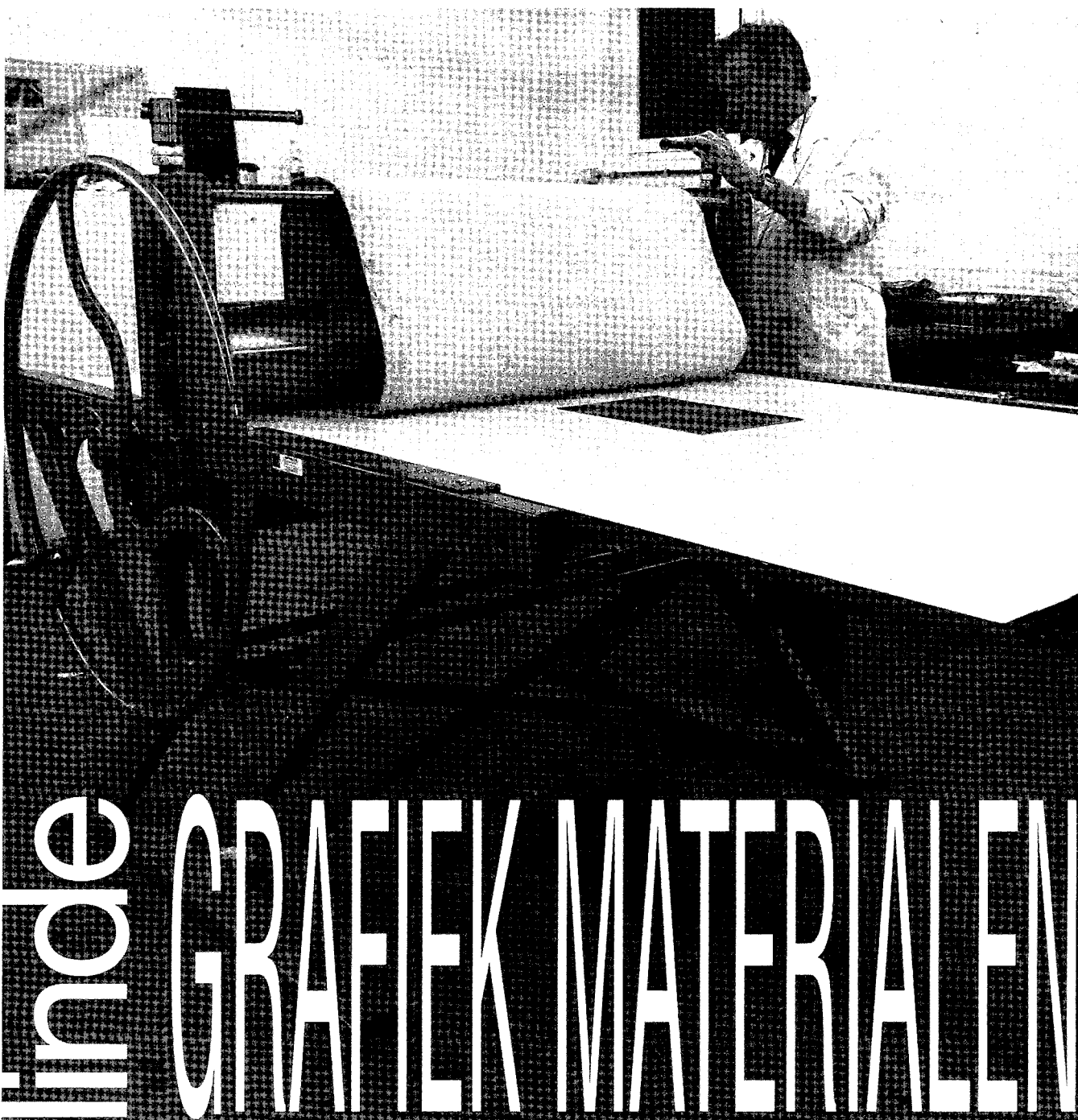
BURG. MACKAYSTRAAT 51 A
7942 XS MEPEL

TEL./FAX 0522 263622

REPRODUCTIETECHNIEK IN RUBBER, KUNSTSTOF, BRONS,
MESSING EN ALUMINIUM

ADVERTEERDERS INDEX

AFF	19
All Art	18
Andor	31
Anton de Jong bv	28
Arcana Art Products	23
Art Support	22
Art Supply Beurs	29
Arti	27
Art & Business	19
ArteMobile	15
Beeldhouwwinkel	1
Blikopkunst.nl	23
Buyck Constructies bv	18
Ciltron bv	28
Colart	32
Cor Nickel	8
Daler-Rowney	12
De Hazelaar Art Supplies	5
De Vrije Academie	10
Dorigo-Wierper	21
Koninklijke Eisbouts	20
Fenestra Ateliers	22
't GietAtelier	22
Glasbewerkings Bedrijf	20
Het Fonds	14
Harolds Grafiek	28
Hoopman Schildersdoek	30
Keramikos	14
Kunst en Cultuur Pensioenen	25
Kunst in de Polder	23
KunstRAI	24
Levant	28
Linova	31
Martin Brinkhuis	26
Maro	19
Pfann b.v.	20
Pinto	28
Prins Kunstschilders Materialen	28
Prod Art	31
Ribo Art-Design-Efficiency	22
R. van der Vliet	19
Schwarz, Marcello & Hulsker	21
Silex	21
StoneTech	21
Terrazzo	18
Tetterode Glas	28
Van Beek	7
Toma	19
Van der Linde	31
Van Tetterode Glasobjecten	20
Ve-Ka	19
Wilsor Kunstharsen	18

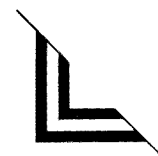
linde GRAFIEK MATERIALEN

van der

Reeds enige jaren zijn wij door een speciale overeenkomst in staat een compleet programma etspersen, lithopersen, zuurkasten, verwarmingstafels en andere grafische machines te leveren. Ons programma loopt van 25 cm hobbyersjes tot de hier afgebeelde professionele pers voor het grafisch atelier (plaatmaat 120x200 cm, geplaatst in Mol - België). Persen gebouwd volgens uw eigen specificaties, met als basis ons standaardprogramma, is mogelijk. Daarnaast leveren wij een compleet programma verbruiksmaterialen, namen als Charbonnel, Graphic and Chemical, Hostman-Steinberg, Korn, Fr. Dick ontbreken hier niet. Nieuwe grijze lithostenen van 21x30 cm t/m 80x100 cm zijn uit voorraad leverbaar, dit aangevuld met een zeer uitgebreide kollektie afdrupapieren, vaak speciale aanmaak - ook op grote formaten, maakt ons leveringsprogramma compleet. Voor de uiteindelijke presentatie van uw werk kunt u bij ons terecht in ons inlijstatelier. U kunt uw keus maken uit een groot assortiment houten en aluminium lijsten. Passe-partout- en opzetkarton - al dan niet zuurvrij - uit voorraad leverbaar.

Nieuwsgierig?

Bezoek onze winkel aan de Rozengracht 36-38 te Amsterdam of bel voor een catalogus 020 - 624 27 91 of 0294 - 415150

Mededeling aan onze adverteerders:

Nieuwe advertentie's en wijzigingen voor
krant 251 graag voor 10 april 2002
aanleveren bij
Targetplanning
Postbus 75261
1070 AG Amsterdam
tarplan@worldonline.nl

WINSOR & NEWTON GRIFFIN ALKYD

Handdroog in 18 - 24 uur ● Excellent voor impasto en glaceertechnieken ● Zacht pasteuze consistentie

**FAST DRYING
OIL COLOUR**